

บทที่ 2

การทบทวนวรรณกรรมและวิจัยที่เกี่ยวข้อง

วรรณกรรมที่ทบทวนจะนำไปใช้เพื่อการวิเคราะห์ซึ่งกำหนดวรรณกรรมที่ทบทวนประกอบด้วยความหมาย แนวคิด ทฤษฎี และวิวัฒนาการของการลงทุนระหว่างสาธารณรัฐประชาชนจีน และราชอาณาจักรไทย

2.1 แนวคิด ทฤษฎี ความสำคัญและประเภทการลงทุนระหว่างประเทศ

2.1.1 ความหมายและแนวคิดการลงทุนระหว่างประเทศ

การลงทุนในความหมายของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย คือ การใช้จ่ายในรูปเงินสดแบบหนึ่ง เพื่อมุ่งหวังที่จะได้ผลประโยชน์ตอบแทนจากการใช้จ่ายนั้นในอนาคต โดยผู้ลงทุนเชื่อว่าสิ่งที่ได้จ่ายไปนั้น มีผลคุ้มค่ากับกับสิ่งที่ได้จ่ายไป ซึ่งทั้งซดเซยได้ทั้งระยะเวลา อัตราเงินเฟ้อ ความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นได้ ส่วนศิริพร ดำรงเจริญ ได้ให้ความหมายของการลงทุนโดยตรงว่า คือการนำปัจจัยต่าง ๆ ซึ่งได้แก่ เงินทุน ความชำนาญ การบริหาร ความรู้ในกิจการในกิจการ รวมทั้งเทคนิควิชาการ ไปลงทุนยังต่างประเทศผู้รับการลงทุน ซึ่งการกระทำสิ่งเหล่านี้มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาเศรษฐกิจของรัฐ¹

การลงทุนสามารถดำเนินการได้ทั้งลงทุนในประเทศและลงทุนต่างประเทศ ซึ่งเรียกว่าการลงทุนระหว่างประเทศ (International investment) โดยมีผู้ให้ความหมายของการลงทุนระหว่างประเทศหลายท่าน ดังนี้

สุนีย์ แก้วจุลกาญจน์ ให้ความหมายของการลงทุนระหว่างประเทศว่า การลงทุนระหว่างประเทศ (International investment) หมายถึง ผู้ประกอบการของประเทศหนึ่งนำเงินทุน ทรัพย์สิน หรือ เทคโนโลยี เข้าไปลงทุนในอีกประเทศหนึ่ง โดยผู้ลงทุนได้ถือหุ้นในจำนวนมากพอที่จะเข้าไปควบคุมดำเนินการในกิจการที่ไปลงทุนในต่างประเทศ ทั้งนี้ อัตราส่วนการถือหุ้นเพื่อเข้าไปควบคุมกิจการนั้น อาจมีการแตกต่างกันในแต่ละรัฐ

---

¹ ศิริพร ดำรงเจริญ. (2558). *การวิเคราะห์ปัจจัยและความพึงพอใจการลงทุนในประเทศไทย*. งานนิพนธ์หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน, คณะโลจิสติกส์ มหาวิทยาลัยบูรพา.

รองศาสตราจารย์ (พิเศษ) ดร.จักรกฤษณ์ ดวงพิสดรา ให้ความหมายในบทความ เรื่อง “ประเทศไทยกับการลงทุนระหว่างประเทศ” ว่า การลงทุนระหว่างประเทศ หมายถึง หน่วยงานรัฐบาลหรือเอกชนนำปัจจัยการลงทุน ซึ่งได้แก่ เงิน เครื่องจักร เทคโนโลยี ทรัพย์สินทางปัญญา หรือสิ่งอื่น ๆ เข้าไปลงทุนเพื่อดำเนินธุรกิจนั้น โดยคาดว่าจะการไปลงทุนในต่างประเทศ จะได้รับผลประโยชน์ตอบแทนที่มากกว่าลงทุนในประเทศของตน ซึ่งอาจจะเป็นการขยายกิจการไปสู่ต่างแดน การลงทุนระหว่างประเทศนี้มีความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างมากต่อประเทศทั้งสองฝ่าย²

ดร.สมบูรณ์ เสี่ยมบุตรกล่าวถึงสนธิสัญญาในยุคก่อนใช้คำว่า “ประกอบธุรกิจ” ต่อมาได้ใช้คำว่า “การลงทุน” เนื่องจากทุกประเทศเล็งเห็นความสำคัญของการลงทุนจากต่างประเทศสามารถพัฒนาเศรษฐกิจได้ และในปัจจุบันนี้ก็มีคำว่า “การค้าบริการ” โดยเฉพาะองค์การการค้าโลก (WTO) ได้จัดทำ “ความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ” ซึ่งรวมถึงการค้าและการลงทุน ท่านได้กล่าวถึงสนธิสัญญาทางไมตรีด้วย ได้แก่ สนธิสัญญาทางไมตรีไทย-สหรัฐอเมริกา ซึ่งมีข้อสำคัญเกี่ยวกับการลงทุน คือ

- 1) การเคารพสิทธิที่ได้มาโดยชอบธรรม เป็นการยืนยันหลักกฎหมายจารีตประเพณีระหว่างประเทศ
- 2) การเวนคืนทรัพย์สินและการชดเชยค่าเสียหาย กล่าวคือ ทรัพย์สินที่ลงทุนจะไม่ถูกเอาไปโดยปราศจากการชำระค่าทดแทน
- 3) สิทธิในการประกอบธุรกิจ เพื่อคุ้มครองให้ธุรกิจที่ลงทุนสามารถดำเนินไปได้ อย่างราบรื่น
- 4) สิทธิเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์และสังหาริมทรัพย์ ผู้ลงทุนสามารถถือครองกรรมสิทธิ์ในที่ดินตามกฎหมายการลงทุนได้
- 5) สิทธิทางทรัพย์สินทางปัญญา ไม่ว่าคนต่างด้าวหรือคนชาติย่อมมีสิทธิเท่าเทียมกัน³

อู๋ เจ้ออี้ นักเขียน/คอลัมนิสต์เกี่ยวกับการลงทุน อยู่ที่เมืองวูฮั่น ได้ให้ความหมายการลงทุนระหว่างประเทศ (International investment) หมายถึง วิชาธุรกิจ หรือ บุคคลในรัฐหนึ่ง หรือหน่วยงานรัฐในรัฐหนึ่งนำเข้าเงินทุนหรือทรัพย์สินไปลงทุนต่างรัฐ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจ

² เสาวณีย์ แก้วจุลกาญจน์. (2549). *การลงทุนระหว่างประเทศ*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://www.gotoknow.org/posts/37750>. [2564, 1 ธันวาคม].

³ สมบูรณ์ เสี่ยมบุตร. (2552). *กฎหมายระหว่างประเทศเกี่ยวกับการค้า การเงิน และการลงทุน*. กรุงเทพฯ: พ.ศ. พัฒนา.

ที่สูงกว่า เรียกว่าการลงทุนระหว่างประเทศ โดยสัญชาติของบุคคลผู้ไปลงทุนเป็นประเทศบ้านเดิม ส่วนประเทศที่รับการลงทุนเรียกว่าประเทศเจ้าภาพ⁴

จากความหมายของการลงทุนระหว่างประเทศสรุปได้ว่า เป็นการนำเงินทุนจากนักธุรกิจที่ต้องการขยายกิจการทางธุรกิจของตนไปยังต่างประเทศจึงได้นำเงินทุนไปดำเนินการในลักษณะของการลงทุน ซึ่งการลงทุนระหว่างประเทศนี้ ให้ฝ่ายเจ้าของทุนได้ขยายกิจการไปต่างประเทศ และนำเงินได้เป็นเงินตราต่างประเทศ เข้าประเทศของตน ส่วนฝ่ายประเทศที่ไปลงทุนก็จะได้พัฒนาเศรษฐกิจและมีเงินทุนจากต่างประเทศเข้าประเทศ การลงทุนสามารถทำได้ทั้งลงทุนทำธุรกิจภายในประเทศ หรือ ลงทุนทำธุรกิจที่ต่างประเทศ และไม่ว่าจะเป็นการลงทุนที่ใดย่อมต้องพิจารณาถึงสภาพแวดล้อมของการลงทุนในด้านสภาวะการเมือง เศรษฐกิจ ภาษา วัฒนธรรมและกฎหมาย ซึ่งจะเป็นได้ทั้งที่เป็นอุปสรรคหรือส่งเสริมต่อผู้ลงทุน ทั้งนี้มีผลกระทบไม่ว่าจะเป็นการลงทุนในประเทศ หรือการลงทุนต่างประเทศ

การลงทุนระหว่างประเทศถือว่าเป็นธุรกิจระหว่างประเทศประเภทหนึ่งซึ่ง สราวุธ ปิตียาศักดิ์ ได้อธิบายธุรกิจระหว่างประเทศ แบ่งได้เป็น 3 กลุ่ม คือ การค้าระหว่างประเทศ การลงทุนระหว่างประเทศและการเงินระหว่างประเทศ โดยได้ให้ความหมายการลงทุนระหว่างประเทศคือ การลงทุนในต่างประเทศว่า เป็นการลงทุนในต่างประเทศซึ่งมีวิวัฒนาการมาจากการค้าระหว่างประเทศ เมื่อถึงเวลาที่ต้องมีการผลิตและให้บริการในต่างประเทศ การลงทุนจะต้องอยู่ภายใต้กฎหมายของประเทศเจ้าภาพ โดยเฉพาะสิทธิประโยชน์และข้อจำกัดตามกฎหมายการลงทุนและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง สัญญาการลงทุน การระงับข้อพิพาท การถ่ายทอดเทคโนโลยีของผู้ลงทุน จะได้รับผลประโยชน์ตอบแทนที่มากกว่าลงทุนในประเทศของตน ซึ่งอาจจะเป็นการขยายกิจการไปสู่ต่างแดน การลงทุนระหว่างประเทศนั้นมีความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างมากต่อประเทศทั้งสองฝ่าย⁵

จากการทบทวนวรรณกรรมดังกล่าวได้ประเด็นสำหรับการวิเคราะห์กฎหมายว่าด้วยการลงทุนไทยและสาธารณรัฐประชาชนจีน ดังนี้

- 1) ข้อตกลงการลงทุน
- 2) ผลประโยชน์ตอบแทน
- 3) สิทธิประโยชน์

⁴ มติชนออนไลน์. (2561). รอง **ปช.กมธ.ปฏิรูปปัญหาความร่วมมือ ‘จีน-ไทย-ญี่ปุ่น’** ในอีอีซี. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: https://www.matichon.co.th/news-monitor/news_979553. [2564, 12 ธันวาคม].

⁵ สราวุธ ปิตียาศักดิ์. (2563). **กฎหมายธุรกิจระหว่างประเทศและกฎหมายธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์**. เอกสารการเรียนหน่วยที่ 12 ชุดวิชากฎหมายธุรกิจ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

4) การระงับข้อพิพาท

5) การถ่ายทอดเทคโนโลยี

2.1.2 ความสำคัญของการลงทุนระหว่างประเทศ

ธุรกิจทุกประเภทย่อมมีเป้าหมายที่จะแสวงหากำไรเชิงธุรกิจจากการประกอบการ เช่นเดียวกับการลงทุนในกิจการก็เพื่อแสวงหาผลประโยชน์ตอบแทนสูงสุดจากการประกอบกิจการ และพยายามที่จะหลีกเลี่ยงสิ่งที่จะเป็นปัญหาและข้อจำกัดที่เป็นอุปสรรคของธุรกิจ ทั้งนี้โดยไม่แยกประเภทของการลงทุนที่เป็นได้ทั้งการลงทุนภายในประเทศหรือการลงทุนระหว่างประเทศ และจากบทความของอู๋ เจื้ออี้ ที่กล่าวไว้ในหัวข้อเรื่อง “แนวคิดพื้นฐานการลงทุนระหว่างประเทศ” ได้เปรียบเทียบการลงทุน ระหว่างการลงทุนภายในประเทศ และการลงทุนระหว่างประเทศ ทั้งสองรูปแบบแล้ว การลงทุนระหว่างประเทศจะมีเป้าหมาย ดังนี้

1) การลงทุนระหว่างประเทศเป็นการเปิดตลาดใหม่และรักษาตลาดส่งออกให้คงอยู่

2) การลงทุนระหว่างประเทศเป็นการลดต้นทุนการผลิตเนื่องจากปัจจัยการผลิตมีต้นทุน

ต่ำลง

3) การลงทุนระหว่างประเทศเป็นการกระจายความเสี่ยง กล่าวคือ เมื่อประเทศผู้ลงทุนมีความเสี่ยงเกิดขึ้น ขณะที่ประเทศเจ้าภาพไม่มีความเสี่ยงเลย ก็ทำให้กิจการสามารถกระจายความเสี่ยงได้

4) สามารถเรียนรู้เทคนิคต่างประเทศที่ก้าวหน้าได้ ในขณะที่ประกอบกิจการที่ต่างประเทศสามารถเรียนรู้เทคโนโลยีใหม่ ๆ เช่นได้จากผู้ร่วมลงทุนซึ่งมีความเชี่ยวชาญเฉพาะ เรียนรู้จากผู้ขายเครื่องจักร หรือการซื้อเทคโนโลยีจากผู้มีลิขสิทธิ์

5) เพื่ออุดหนุนพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ เช่น ประเทศเจ้าภาพมีทรัพยากรแต่ขาดแคลนเรื่องเงินทุน และเทคโนโลยี ผู้ลงทุนที่มีความพร้อมกว่าจึงเข้าไปลงทุนเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศนั้น เช่น นักลงทุนเข้าไปลงทุนสร้างเขื่อนผลิตไฟฟ้าในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

6) เพื่อปรับปรุงระบบเศรษฐกิจและการเมืองระหว่างประเทศผู้ลงทุนกับประเทศเจ้าภาพ ทั้งนี้ อาจมีการเข้าร่วมในพหุภาคีการร่วมมือเศรษฐกิจและการเมือง เช่น การลงทุนในกลุ่มประเทศอาเซียน

7) เป็นการเตรียมการเพื่อการลงทุนที่มีกำไรด้านอื่น เช่น การเตรียมการเปิดกิจการก่อสร้างที่เกี่ยวข้องกับโครงการรถไฟความเร็วสูงในประเทศไทย⁶

⁶ มติชนออนไลน์. (2561). รอง *ปธ.กมธ.ปฏิรูปจีนหูความร่วมมือ ‘จีน-ไทย-ญี่ปุ่น’ ในอีอีซี*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: https://www.matichon.co.th/news-monitor/news_979553. [2564, 12 ธันวาคม].

2.1.3 ประเภทการลงทุนระหว่างประเทศ

การลงทุนระหว่างประเทศแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ

1) การลงทุนโดยตรง (Direct investment) คือ การเคลื่อนย้ายปัจจัยต่าง ๆ เพื่อการผลิตจากประเทศผู้ลงทุนไปสู่ประเทศเจ้าภาพในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การเปิดบริษัทสาขาในต่างประเทศ กิจการร่วมค้า กิจการร่วมทุน กิจการในเครือ กิจการโฮลดิ้ง เช่น เครือเจริญโภคภัณฑ์ไปลงทุนในสาธารณรัฐประชาชนจีนในรูปแบบต่าง ๆ กัน การลงทุนในกิจการใหม่ในต่างประเทศซึ่งผู้ลงทุนถือหุ้นทั้งหมด เช่น บริษัท ทีโอเอ (ประเทศไทย) จำกัด ไปลงทุนในกิจการผลิตท่อเอสลอนในจีน ผู้ลงทุนจะมีวัตถุประสงค์เพื่อไปควบคุมดูแลและบริหารกิจการที่ลงทุนนั้น ๆ โดยคนชาติเจ้าของทุน ซึ่งเป็นคนไทยที่ไว้วางใจได้ไปควบคุมบริหารกิจการ การลงทุนประเภทนี้เป็นการลงทุนระยะยาว และมีผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจการค้าการลงทุน อุตสาหกรรม และการจ้างงานภายในประเทศ มากกว่าการลงทุนประเภท 2⁷

การลงทุนโดยตรงตามคำนิยามของกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (International Monetary Fund: IMF) หมายถึง

(1) ผู้ลงทุนจากต่างชาติถือหุ้นทางตรงตั้งแต่ร้อยละ 10 ของหุ้นสามัญหรือผู้ลงทุนต่างชาติมีสิทธิออกเสียงข้างมากในการกำหนดทิศทางการบริหารกิจการในประเทศเจ้าภาพ

(3) ผู้ลงทุนต่างชาติมีการลงทุนโดยตรง โดยจัดตั้งบริษัทย่อย (Subsidiary company) หมายถึง ผู้ลงทุนต่างชาติถือหุ้นรวมกันมากกว่าร้อยละ 50 ของหุ้นสามัญ หรือมีส่วนถือหุ้นจำนวนกรรมการเกินกว่าหนึ่งในสี่ของบริษัท เป็นผู้ได้รับการแต่งตั้งจากผู้ลงทุนต่างชาติ

การลงทุนโดยตรง (Foreign Direct investment : FDI) ตามความหมายของ ธนาคารแห่งประเทศไทย คือ การลงทุนโดยบริษัทหรือปัจเจกบุคคลในรัฐหนึ่งเพื่อไปประกอบธุรกิจ โดยมีผลกำไรในอีกรัฐหนึ่ง โดยทั่วไปการลงทุนโดยตรงเกิดขึ้นต่อเมื่อผู้ลงทุนจากต่างชาติเข้าไปดำเนินการ หรือได้มาซึ่งทรัพย์สินในบริษัทในต่างประเทศ การลงทุนมีทั้งการลงทุนโดยตรงแนวนอน (Horizontal Direct Investment) การลงทุนโดยตรงแนวตั้ง (Vertical Direct Investment) และการตั้งบริษัทในเครือ (Conglomerate Direct Investment)⁸

⁷ จักรกฤษณ์ ดวงพิศตรา. (2563). *ประเทศไทยกับการลงทุนระหว่างประเทศ*. เอกสารการเรียนรู้หน่วยที่ 5 ชุมชนไทยในเศรษฐกิจโลก มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

⁸ ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2564). *เรื่อนำรู้เกี่ยวกับการลงทุนโดยตรงในต่างประเทศ*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: https://www.bot.or.th/Thai/FinancialMarkets/ThaiDirectInvestment/TDI_1/Pages/default.aspx. [2564, 12 ธันวาคม].

การลงทุนมีทั้งการลงทุนโดยตรงแนวนอน (Horizontal Direct Investment) คือ การจัดตั้งธุรกิจแบบเดียวกันในต่างประเทศ เช่น การลงทุนผลิตอาหารไก่ในจีนของเครือเจริญโภคภัณฑ์ และการลงทุนโดยตรงแนวตั้ง (Vertical Direct Investment) คือ การลงทุนในกิจการที่มีความสัมพันธ์กันแต่สายธุรกิจแตกต่างออกไป เช่น เครือเจริญโภคภัณฑ์ลงทุนใน กิจการผลิตอาหารไก่ แต่ก็ยังลงทุนทำฟาร์มหมูด้วยการตั้งบริษัทในเครือ (Conglomerate Direct Investment) คือ การร่วมลงทุนในกิจการที่ไม่เกี่ยวข้องกัน เช่น เครือเจริญโภคภัณฑ์ ลงทุนในกิจการผลิตรถจักรยานยนต์ที่สาธารณรัฐประชาชนจีน⁹

การลงทุนระหว่างประเทศในความหมายของ อาจารย์จ่วน เจียนหง ซึ่งเป็นอาจารย์เศรษฐศาสตร์ของวิทยาลัยเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยซันตง ได้กล่าวในตำราสอนเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยซันตง ถึงความหมาย การลงทุนระหว่างประเทศโดยตรงว่า ผู้ลงทุนเพื่อที่จะได้ผลประโยชน์จากการลงทุนระยะยาวในต่างประเทศ โดยมีสิทธิควบคุมหุ้นของบริษัทหรือสิทธิการดำเนินการในบริษัทซึ่งประกอบกิจการอยู่ต่างประเทศ จุดสำคัญก็คือผู้ลงทุนสามารถควบคุมสิทธิการถือหุ้นในกิจการที่อยู่ต่างประเทศ

การลงทุนโดยตรงมีได้ทั้ง การลงทุนโดยตรงแนวนอน และ การลงทุนโดยตรงแนวตั้ง มีความหมาย ดังนี้

(1) การลงทุนโดยตรงแนวนอน (Horizontal Direct Investment) คือ บริษัทผู้ลงทุนประกอบกิจการเดียวกันแล้วขยายกิจการไปยังต่างประเทศ โดยให้บริษัทดำเนินงานอย่างอิสระ โดยทั่วไปจะเป็นการผลิตด้วยเครื่องจักรหรือการแปรรูปอาหาร

(2) การลงทุนโดยตรงแนวตั้ง (Vertical Direct Investment) โดยบริษัทแม่เปิดกิจการในต่างประเทศ โดยบริษัทลูกประกอบกิจการที่เกี่ยวข้องกับบริษัทแม่ แต่แยกกันคนละส่วน เช่น บริษัทลูกผลิตชิ้นส่วนอุปกรณ์ป้อนให้บริษัทแม่ซึ่งผลิตคอมพิวเตอร์

สำหรับการลงทุนตั้งบริษัทในเครือ (Conglomerate Direct Investment) คือ บริษัทแม่ไปลงทุนเปิดกิจการใหม่ซึ่งไม่ใช่กิจการหลักของบริษัท เช่น เครือเจริญโภคภัณฑ์ลงทุนในกิจการผลิตเบียร์ที่จีน สามารถตั้งได้ 3 รูปแบบ คือ

(1) การลงทุนตั้งบริษัทสาขา (Greenfield Investment) และการเข้าซื้อควบรวมกิจการ (Cross-border Mergers & Acquisitions) คือ ไปลงทุนต่างประเทศเพื่อขยายประสิทธิผล ซึ่งมีทั้งบริษัทสาขา พร้อมทั้งควบรวมกิจการกับบริษัทแม่

⁹ James Chen Reviewed by Gordon Scott. (2021). *Foreign Direct Investment FDI*. (Online). Available: <https://www.investopedia.com/terms/f/fdi.asp>. [2021, February 12].

(2) การลงทุนตั้งบริษัทสาขา (Greenfield Investment) คือ บริษัทไปลงทุนต่างประเทศ เพื่อขยายประสิทธิภาพการผลิตให้มากขึ้น ซึ่งมีทั้งบริษัทสาขา บริษัทลูกและบริษัทกเว้นภาษี

(3) การลงทุนแบบเข้าซื้อและควบรวมกิจการ (Cross-border Mergers & Acquisitions) คือ บริษัทแม่ซื้อบริษัทในต่างประเทศ แล้วควบรวมกิจการกับบริษัทแม่ เช่นบริษัทผลิทยาทาเคดา ของญี่ปุ่นซื้อกิจการบริษัทไชร์ ซึ่งเป็นบริษัทสัญชาติไอร์แลนด์ แล้วควบรวมกิจการ¹⁰

การลงทุนโดยอ้อม (Portfolio investment) คือ การย้ายเงินทุนจากประเทศหนึ่งไปยังอีกประเทศหนึ่งโดยย้ายเฉพาะทรัพย์สินทางการเงิน (fund asset) ทั้งนี้ผู้ลงทุนจะไม่ได้เข้าไปควบคุมหรือบริหารในกิจการที่ตนไปลงทุน อาทิ การซื้อตราสารทุน ตราสารหนี้ ตัวเงิน พันธบัตร ของกิจการต่างประเทศ การลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ ได้กำไรในรูปแบบของดอกเบี้ย เงินปันผล ส่วนแบ่งมูลค่าหุ้น กำไรจากการขายหลักทรัพย์ การลงทุนประเภทนี้ส่วนมากจะเป็นปัจเจกบุคคล สถาบันการเงิน กองทุนเพื่อลงทุนต่างประเทศ (Investment fund)¹¹

การลงทุนโดยอ้อม (portfolio investment) เป็นการลงทุนกระทำธุรกรรมในส่วน ของหลักทรัพย์ เช่น หุ้นสามัญ ตราสารหนี้ ตราสารทุน หุ้นกู้ การลงทุนลักษณะนี้ผู้ลงทุนไม่มีการ จัดการหรือบริหารกิจการ นักลงทุนอาจมีความสนใจในผลประโยชน์ระยะสั้น ซึ่งตรงข้ามกับ การลงทุนโดยตรง (FDI)¹²

2.1.4 ทฤษฎีการลงทุนระหว่างประเทศ (International Investment Theory)

1) ทฤษฎีการได้เปรียบโดยสมบูรณ์ หรือ ได้เปรียบโดยเด็ดขาด (Absolute Advantage)

ถนัดผลิต จักรกฤษณ์ จันคณาภิติกุล และ เกรียงไกร นามนัย ได้อ้างแนวคิดของอาดัม สมิท ซึ่งเขียนไว้ในหนังสือ The Wealth of Nations (1976) ว่าการค้าระหว่างประเทศเกิดขึ้นได้เพราะ ความได้เปรียบสมบูรณ์ที่แตกต่างกันระหว่าง 2 ประเทศเป็นนโยบายที่ดีเยี่ยมในการสนับสนุน การค้าระหว่างประเทศ อย่างเสรี ซึ่งแต่ละประเทศมีความรู้ความชำนาญในการผลิต ซึ่งเป็น ข้อได้เปรียบและผลิตสินค้าได้มากกว่า ประเทศที่นำเข้าสินค้าจะเป็นประเทศที่เสียเปรียบโดยสมบูรณ์ ฉะนั้นประเทศที่มีสินค้าที่ได้เปรียบ ก็จะแลกกันกับประเทศที่เสียเปรียบ

¹⁰ Shandong University. (2021) . *China Forum on Economics of Language*. (Online). Available: <http://course.sdu.edu.cn>. [2021, February 12].

¹¹ จักรกฤษณ์ ดวงพิศตรา. อ้างแล้ว เจริญรอดที่ 6.

¹² นาดาดา อินเตอร์เนชั่นแนล. (2560). *รูปแบบการลงทุนระหว่างประเทศแบบต่าง ๆ*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://www.ciia.org>. [2564, 12 ธันวาคม].

ทฤษฎีได้การเปรียบโดยสมบูรณ์ นี้ เมื่อประเทศคู่ค้าเกิดความได้เปรียบย่อมเกิดจากปัจจัยต่าง ๆ เช่น ได้เปรียบทางธรรมชาติ ประชากรมากได้เปรียบด้านแรงงาน ได้เปรียบในการเรียนรู้ เทคโนโลยี แต่การได้เปรียบก็ไม่ทำให้เกิดการค้าระหว่างประเทศได้เสมอไป

รองศาสตราจารย์ ทัชชัย (ฤกษ์สุด) ทองอุไร ได้กล่าวถึงสมมติฐานของทฤษฎีนี้คือ

- (1) กำหนดเพียง 2 ประเทศและค้าขายสินค้าเพียง 2 ชนิด
- (2) กำหนดให้แรงงานเป็นปัจจัยการผลิตเพียงชนิดเดียวที่ใช้ ต้นทุนการผลิตจึงเป็นต้นทุนเฉพาะแรงงาน ราคาสินค้าจะขึ้นอยู่กับชั่วโมงที่ใช้ในการผลิตสินค้านั้น ถ้าใช้แรงงานมากราคาจะสูงมากขึ้น

(3) ต้นทุนเฉลี่ยที่มีค่าคงที่

(4) การแลกเปลี่ยนสินค้าเป็นแบบสินค้าต่อสินค้า คว้าแรงงานเท่ากัน ถ้าปริมาณผลิตได้มากกว่าแล้ว ต้นทุนก็จะต่ำ¹³

2) ทฤษฎีการค้าตามความได้เปรียบสัมพัทธ์ หรือความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ (Comparative Advantage)

แนวคิดของเดวิด ริคาร์โด ซึ่งเขียนไว้ในหนังสือ “Principle of Economy and Taxation” อ้างโดย รองศาสตราจารย์ ทัชชัย (ฤกษ์สุด) ทองอุไร รวมทั้ง ถนอมศิลป์ จันทนาภิตกุล และเกรียงไกร นามนัย ว่าการแม้ประเทศหนึ่งจะอยู่ในฐานะเสียเปรียบ แต่ก็ทำการค้าได้ โดยเลือกผลิตภัณฑ์ เมื่อเปรียบเทียบแล้วต้นทุนต่ำที่สุด แล้วนำไปแลกเปลี่ยนกับประเทศคู่ค้า ทั้ง 2 ประเทศต่างก็จะได้ประโยชน์ แต่ถ้า 2 ประเทศเปรียบเทียบแล้วเท่ากัน การค้าระหว่างประเทศก็จะไม่เกิดขึ้น เป็นการแบ่งงานกันทำ ประเทศที่ผลิตแล้วมีต้นทุนต่ำก็จะส่งออก แล้วนำเข้าผลิตภัณฑ์ที่ผลิตแล้วเสียเปรียบ

ดร.ไกรจักร ชีรตยานันท์ และศาสตราจารย์ ดร.ศักดิ์ ธนิตกุล ได้กล่าวถึงหลักการพื้นฐานทฤษฎีนี้ว่า ประเทศใด ๆ ควรใช้ทรัพยากรในการผลิตสินค้าที่ตนมีความได้เปรียบโดยสมบูรณ์ และค้าขายกับประเทศอื่นเพื่อให้ได้มาสินค้าที่จำเป็น ที่ตนไม่มีความได้เปรียบโดยสมบูรณ์¹⁴

¹³ ทัชชัย (ฤกษ์สุด) ทองอุไร. (2556). *กฎหมายเศรษฐกิจระหว่างประเทศ: GATT และ WTO: บททั่วไป*. โครงการตำราและสื่อการสอนคณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

¹⁴ ไกรจักร ชีรตยานันท์ และ ศักดิ์ ธนิตกุล. (2563). *องค์การการค้าโลกกับการค้าบริการระหว่างประเทศ*. กรุงเทพฯ: วิญญูชน.

3) ทฤษฎีการลงทุนต่างประเทศอย่างสมบูรณ์ (Eclectic Paradigm)

แนวคิดของ Dunning (Dunning's Eclectic Theory) อ้างโดย ถนอมศิลป์ จันคณาภิตกุล และ เกรียงไกร นามนัย กล่าวว่า การที่องค์กรตัดสินใจลงทุนในต่างประเทศนั้นมีเงื่อนไขที่ใช้ในการตัดสินใจ 3 ประการ คือ

(1) ความได้เปรียบในการเป็นเจ้าของทรัพย์สินพิเศษบางอย่าง เช่น โรงงาน เครื่องจักร และสินทรัพย์ที่ไม่มีตัวตน เช่น กฎหมายส่งเสริมการลงทุน ความพร้อมตลาดแรงงาน ตลาดเทคโนโลยี ฯลฯ

(2) ความได้เปรียบที่ไม่ต้องได้จากการกระจายการผลิตไปยังประเทศต่าง ๆ

(3) ความต้องการที่กิจการสาขาได้รับจากบริษัทแม่

(4) ความได้เปรียบขององค์กรต่างชาติที่เกิดจากการกระจายการผลิตไปยังประเทศต่าง ๆ

(5) ความได้เปรียบที่เกิดจากแหล่งที่ตั้ง

(6) ความได้เปรียบด้านศักยภาพการดำเนินการภายในองค์กร

(7) ทฤษฎีความได้เปรียบเชิงแข่งขัน (Competitive Advantage) ทุกประเทศพยายามเลือกยุทธวิธีที่ดีที่สุดที่จะก่อให้เกิดความได้เปรียบในการแข่งขัน อย่างไรก็ตาม การจะแข่งขันกับต่างประเทศได้ ภายในประเทศจะต้องมีความได้เปรียบในการแข่งขันก่อน

ปัจจัยความได้เปรียบในการแข่งขัน มี 4 ประการ คือ

(1) เงื่อนไขปัจจัยด้านการผลิต

(2) เงื่อนไขปัจจัยด้านอุปสงค์

(3) เงื่อนไขด้านอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องและเกี่ยวพันกัน

(4) เงื่อนไขด้านกลยุทธ์โครงสร้างการแข่งขันของบริษัท

4) ทฤษฎีการค้าระหว่างประเทศของ เฮชเชอร์-โอลิน (Hechscher-Ohlin Trade Theory) แต่ละประเทศมีทรัพยากรและการผลิตที่แตกต่างกัน การผลิตสินค้าจึงขึ้นอยู่กับทรัพยากรและการผลิตที่มีอยู่ของแต่ละประเทศ นักลงทุนจะพิจารณาถึงปัจจัยที่เป็นประโยชน์ต่อการผลิตสินค้าที่ส่งผลให้ต้นทุนการผลิตต่ำซึ่งย่อมเป็นประโยชน์ต่อสินค้าที่ขายยังต่างประเทศ ดังนั้นหากประเทศใดมีแรงงานจำนวนมาก การผลิตก็จะเข้มข้น (Capital intensive) ก็จะส่งออกสินค้าที่ใช้ทุนเป็นปัจจัยการผลิต¹⁵

¹⁵ ถนอมศิลป์ จันคณาภิตกุล และ เกรียงไกร นามนัย. (2561). การประยุกต์ทฤษฎีเพื่อการลงทุนระหว่างประเทศ. วารสารสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 5 (1).

2.2 วิวัฒนาการกฎหมายการลงทุนระหว่างประเทศ

2.2.1 วิวัฒนาการข้อตกลงการลงทุนระหว่างประเทศ

การลงทุนระหว่างประเทศมีการดำเนินการมาเป็นเวลายาวนานและมีการพัฒนาให้การลงทุนและการค้าระหว่างประเทศเกิดขึ้นโดยในยุคสมัยก่อนสงครามโลกครั้งที่สองการลงทุนระหว่างประเทศมีการคุ้มครองการลงทุนโดยตรงของชาวต่างชาติ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการตกลงทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับประเทศตน และความสัมพันธ์ทางการค้า โดยการจัดทำเป็นข้อตกลงร่วมกัน รวมทั้งมีกฎหมายที่มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการคุ้มครองทรัพย์สินของคนชาติของอีกรัฐหนึ่ง เช่น สหรัฐอเมริกา ก่อนคริสต์ศตวรรษที่ 18 ก็เริ่มทำเป็นสนธิสัญญาทวิภาคีเรื่อง “มิตรภาพทางการค้าและการเดินเรือ” (Treaty of friendship commerce and navigation FCN) หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ได้ประกัน “การปฏิบัติ FCN ซึ่งเป็นที่มาหลักของบรรทัดฐานการคุ้มครองการค้าระหว่างประเทศ เรื่องหุ้นการลงทุนในยุคอาณานิคมเป็นกฎหมายจารีตประเพณีระหว่างประเทศ ซึ่งกำหนดให้รัฐเจ้าภาพต้องปฏิบัติต่อการลงทุนชาวต่างชาติตามมาตรฐานขั้นต่ำสากล ซึ่งวิธีการเช่นนี้ยังถือว่าไม่เพียงพอสำหรับการปกป้องการลงทุน

ในยุคอาณานิคมมีข้อกำหนดหลายประการที่บ่งบอกถึงความเป็นสากลของระบบการลงทุน คือ

1) การค้าและทรัพย์สินในข้อกำหนดการคุ้มครองซึ่งปรากฏในข้อตกลงเดียวกัน โดยทั่วไปรัฐไม่ได้เจรจาในข้อตกลงแยกกันในทรัพย์สินหรือการลงทุน

2) ความสำคัญของสนธิสัญญา คือ การสร้างความสัมพันธ์ทางการค้า ข้อกำหนดการคุ้มครองทรัพย์สินจะอยู่ในข้อตกลง แต่มีความชัดเจนรองลงมาจากความสำคัญต่อการสร้างความสัมพันธ์ทางการค้า สนธิสัญญามีขอบเขตจำกัดและได้รับการคุ้มครองน้อยกว่า ช่วงยุคหลังอาณานิคม ในประวัติศาสตร์การลงทุนระหว่างประเทศ ข้อตกลงเริ่มต้นด้วยการสิ้นสุดของสงครามโลกครั้งที่สอง และต่อเนื่องไปจนถึงการล่มสลายของสหภาพโซเวียต การกำหนดโครงสร้างและเนื้อหาของการลงทุนระหว่างประเทศก็มีขึ้น

ความตกลงทั่วไปว่าด้วยภาษีศุลกากรและการค้า (GATT) ได้มีบทบาทเปลี่ยนกรอบกฎหมายเบื้องต้นให้เป็นกฎหมายระหว่างประเทศ ความสัมพันธ์ทางการค้าจากข้อตกลงทวิภาคีกับพหุภาคี และกำหนดไว้ใน การเจรจา เพื่อมุ่งไปที่การค้าทั่วโลกเปิดเสรี ทำสนธิสัญญาแยกต่างหาก นั่นก็คือความตั้งใจที่จะสร้างระบอบการลงทุนเสรี

ข้อตกลงการลงทุนระหว่างประเทศ ยุคอาณานิคม มีข้อตกลงที่ปรากฏขึ้นมา คือ Treaty of friendship commerce and navigation (FCN) หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ได้ประกัน

“การปฏิบัติที่เท่าเทียมกัน” และ “การป้องกันและรักษาความปลอดภัยอย่างต่อเนื่องที่สุด” ต่อทรัพย์สินของคนต่างด้าว ไม่สามารถยึดทรัพย์สินดังกล่าวได้หากไม่มีการจ่ายเงินชดเชย FCN เหล่านี้ได้ประกันเช่นเดียวกับคนชาติ และบริษัทของต่างชาติก็ปฏิบัติเช่นเดียวกับคนชาติ และการรักษาหลักชาติที่ได้รับอนุเคราะห์ยิ่ง (Most favored nation: MFN) เกี่ยวกับสิทธิในการประกอบ การค้าประเภทต่าง ๆ หมายความว่า นักลงทุนต่างชาติที่มีสิทธิจะได้รับการปฏิบัติระดับเดียวกัน และ MFN เกี่ยวกับสิทธิในการจัดตั้งการลงทุนที่เริ่มหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 และนำไปสู่การลงมติ เสียงส่วนใหญ่ในเรื่องความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างรัฐกับรัฐ

การนำเข้าสินค้าจากประเทศที่พัฒนาแล้ว ในความสัมพันธ์ด้านเศรษฐกิจกับประเทศอื่น ประเทศกำลังพัฒนาจะพยายามจัดตั้งความร่วมมือกับประเทศกำลังพัฒนาอื่น ๆ ในช่วงต้นทศวรรษ ค.ศ. 1970 (พ.ศ. 2513) ประเทศกำลังพัฒนาและประเทศสังคมนิยมมีความพยายามในสมัชชาใหญ่ แห่งสหประชาชาติโดยที่ประเทศต่าง ๆ โดยให้มีเสียงข้างมากเพื่อสร้างการยอมรับสิทธิของพวกเขา ในเรื่องการปฏิบัติอย่างยุติธรรม

ในยุคโลกาภิวัตน์ โลกในประวัติศาสตร์การลงทุนระหว่างประเทศ มีการทำข้อตกลง โดยเริ่มต้นในปลาย ค.ศ. 1980 (พ.ศ. 2523) ยุคนี้สะท้อนให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงอย่างมาก ในบริบทการลงทุนระหว่างประเทศ ที่มีการเจรจาข้อตกลงต่อสถาบันอนุญาโตตุลาการหรือ การระงับข้อพิพาทระหว่างการพิจารณาคดี การเปลี่ยนแปลงที่สำคัญที่สุดประการหนึ่ง คือ การผสมผสานระหว่างการค้าและข้อกำหนดการลงทุนในข้อตกลงระหว่างประเทศ มีการก่อตั้ง องค์การการค้าโลก (World Trade Organization: WTO) หลังจากการเจรจารอบอุรุกวัยของ GATT เสร็จสิ้นลง ส่งผลให้การก่อตั้งองค์การการค้าโลก (WTO) ในปี พ.ศ. 2538 WTO อาจมีเขตอำนาจ เหนือการลงทุนจากต่างประเทศทั้งหมดในภาคบริการด้านเศรษฐกิจ ความสำคัญที่เป็นไปได้ของสิ่งนี้ ข้อตกลงสะท้อนให้เห็นในข้อเท็จจริงที่ว่า ในปี ค.ศ. 2002 (พ.ศ. 2545) หุ่นต่างประเทศการลงทุน โดยตรงในภาคบริการมีมากถึง 4.3 ล้านล้านดอลลาร์ เทียบกับหุ่นมูลค่า 2.4 ล้านล้านดอลลาร์ ของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในการผลิต ต่อมาปี ค.ศ. 2005 (พ.ศ. 2548) ข้อตกลง การลงทุนระหว่างประเทศ ข้อตกลงอื่น ๆ ได้ขยายขอบเขตอำนาจของ WTO ในส่วนที่เกี่ยวกับ การลงทุนนอกเหนือจากภาคบริการ ข้อตกลงว่าด้วยมาตรการการลงทุนที่เกี่ยวข้องกับการค้า ห้ามมิให้มีการจัดเก็บภาษีการลงทุนจากต่างประเทศต่อการค้าบางอย่าง ความต้องการด้านประสิทธิภาพ การทำงาน ข้อตกลงว่าด้วยการค้าที่เกี่ยวข้อง สิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา กำหนดให้คู่สัญญาต้อง จัดหาให้ การคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาเป็นรูปแบบหนึ่งของการลงทุนระหว่างประเทศ¹⁶

¹⁶ เรื่องเดียวกัน.

2.2.2 วิวัฒนาการกฎหมายการลงทุนระหว่างประเทศ

กฎหมายการลงทุนระหว่างประเทศเป็นสาขาหนึ่ง ซึ่งมีความสำคัญในกฎหมายเศรษฐกิจระหว่างประเทศ เป็นมวบรวมของกฎหมายและเป็นระเบียบที่ใช้ควบคุม ทั้งคอยกำกับความสัมพันธ์การลงทุนโดยตรงของเอกชนข้ามชาติ โดยส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาและประสิทธิภาพของการลงทุนระหว่างประเทศ การคุ้มครองการลงทุนจากต่างประเทศ และการสนับสนุน ข้อจำกัด ขั้นตอน และหลักเกณฑ์ในการแก้ไขข้อพิพาทด้านการลงทุน การประกันภัยการลงทุนในต่างประเทศ ฯลฯ รวมถึงกฎหมายภายในประเทศและกฎหมายระหว่างประเทศ

หลังสงครามโลกครั้งที่สอง ประเทศเจ้าภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศที่กำลังพัฒนา ได้มีการเปลี่ยนแปลงทัศนคติต่อการลงทุนจากต่างชาติถึง 2 ประการ กล่าวคือ จากการเปิดกว้างสู่ข้อจำกัด และจากนั้นสู่การเปิดเสรี ตลอดช่วงสิบปีแรกหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ประเทศที่กำลังพัฒนาได้รับเงินจากการลงทุนจากประเทศที่พัฒนาแล้ว ด้วยการเข้าไปลงทุนเพื่อพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและอุตสาหกรรมหลักอย่างไม่จำกัด เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ ในปี ค.ศ. 1960 (พ.ศ. 2503) ประเทศกำลังพัฒนาได้ใช้นโยบายการลงทุนจากต่างชาติที่เข้มงวด และแม้กระทั่งการเลือกปฏิบัติ ประเทศต่าง ๆ ตระหนักถึงความจำเป็นและผลประโยชน์ที่เป็นไปได้ของการลงทุนจากต่างชาติเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศเจ้าภาพ และในขณะเดียวกันก็เชื่อว่ารัฐควบคุมการลงทุนจากต่างชาติเป็นสิ่งจำเป็น ในช่วงปลายปี ค.ศ. 1970 (พ.ศ. 2513) และต้นปี ค.ศ. 1980 (พ.ศ. 2523) ด้วยการพัฒนาที่เพิ่มขึ้นของการบูรณาการทางเศรษฐกิจโลก ประเทศที่พัฒนาแล้วได้ขยายการเปิดเสรีการลงทุน กระตุ้นให้ประเทศกำลังพัฒนาดำเนินการปฏิรูประบบเศรษฐกิจที่มีศูนย์กลางอยู่ที่ปัจเจกชน ทำให้เป็นรูปแบบสากล การเปิดเสรี และการแปรรูปค่อย ๆ เปิดตลาดในประเทศและดำเนินนโยบายการลงทุนโดยตรงจากต่างชาติมีแนวโน้มที่จะเปิดเสรี ในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมา หลายประเทศได้ปรับปรุงกฎหมายการลงทุนของต่างชาติ มีการเปิดเสรีการลงทุนโดยตรงจากต่างชาติขณะที่การรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจโลกได้เร่งตัวยิ่งขึ้น บริษัทข้ามชาติต่างมีความกระตือรือร้นและกลายเป็นแรงผลักดันที่ทรงพลังมากขึ้นเรื่อย ๆ สำหรับการเติบโตทางเศรษฐกิจของโลก การทำให้เป็นสากลทางเศรษฐกิจและโลกาภิวัตน์เพื่อปรับปรุงความเร็วและคุณภาพการเติบโตทางเศรษฐกิจและเสริมสร้างความแข็งแกร่งของชาติโดยรวม ทุกประเทศมีทัศนคติเชิงบวกต่อการเข้ามาลงทุนต่างชาติ และปรับนโยบายการลงทุนต่างประเทศอย่างต่อเนื่องตามข้อกำหนดของการพัฒนาเศรษฐกิจของตนเองและการเปลี่ยนแปลงในการเข้าของเงินทุนต่างประเทศ การลงทุนระหว่างประเทศทำให้หลักการของกฎหมายระหว่างประเทศสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

1) หลักอธิปไตยของชาติ

หลักอธิปไตยของชาติไม่ได้เป็นเพียงหลักการพื้นฐานของกฎหมายระหว่างประเทศเท่านั้น แต่ยังเป็นหลักการพื้นฐานของกฎหมายเศรษฐกิจระหว่างประเทศด้วย ในด้านการลงทุนระหว่างประเทศ หลักการอธิปไตยของชาติครอบคลุมสามด้าน คือ

(1) กรรมสิทธิ์ในทรัพยากรธรรมชาติ หลักการอธิปไตยถาวรของประเทศเหนือทรัพยากรธรรมชาติเป็นหลักการสำคัญของกฎหมายระหว่างประเทศที่จัดตั้งขึ้นโดยประเทศกำลังพัฒนาจำนวนมากในการต่อสู้เพื่อจัดตั้งระเบียบเศรษฐกิจระหว่างประเทศใหม่ ซึ่งกำหนดไว้ในมติที่รับรองโดยสหประชาชาติ สมัชชาใหญ่ เช่น มติ ปฏิญญาว่าด้วยการจัดตั้งระเบียบเศรษฐกิจระหว่างประเทศฉบับใหม่ และแผนปฏิบัติการ โดยเฉพาะกฎบัตรว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจและภาระผูกพันของประเทศต่าง ๆ

(2) อำนาจการตัดสินใจเชิงกลยุทธ์ทางเศรษฐกิจ รัฐมีสิทธิที่จะกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจมหภาค ซึ่งเป็นการแสดงถึงสิทธิในการกำหนดตนเองในกฎหมายระหว่างประเทศ ในด้านการลงทุนระหว่างประเทศ รัฐสามารถตัดสินใจเกี่ยวกับอุตสาหกรรมเฉพาะที่ส่งเสริม อนุญาต จำกัด และห้ามไม่ให้มีการลงทุนจากต่างประเทศ และวางแผนขนาดของการแนะนำเงินทุน

(3) สิทธิในการจัดการกิจกรรมทางเศรษฐกิจ สถานะไม่เพียงแต่ออกแบบรูปแบบระบบในระดับมหภาค แต่ยังจัดการในระดับจุลภาคด้วย แต่ละประเทศมีสิทธิในการจัดการและใช้อำนาจเหนือการลงทุนจากต่างประเทศภายในเขตอำนาจศาลของประเทศตามกฎหมายและระเบียบข้อบังคับและสอดคล้องกับเป้าหมายและลำดับความสำคัญของประเทศ ไม่มีประเทศใดถูกบังคับให้ปฏิบัติต่อการลงทุนจากต่างประเทศโดยให้สิทธิพิเศษ

(4) หลักความเป็นธรรมและผลประโยชน์ร่วมกัน

หลักการของความเป็นธรรมและผลประโยชน์ร่วมกันเป็นหลักการพื้นฐานในกฎหมายเศรษฐกิจระหว่างประเทศซึ่งเสนอในบริบทของการพยายามสร้างระเบียบเศรษฐกิจระหว่างประเทศใหม่ หลักการนี้เป็นการพัฒนาหลักการความเสมอภาคและผลประโยชน์ร่วมกันที่ประเทศสนับสนุนในความสัมพันธ์ระหว่างประเทศมาโดยตลอด ในสังคมระหว่างประเทศสมัยใหม่ ระเบียบทางเศรษฐกิจควรเปลี่ยนจาก “ความเสมอภาคและผลประโยชน์ร่วมกัน” ดั้งเดิมเป็น “ความเป็นธรรมและผลประโยชน์ร่วมกัน” และโดยทั่วไปควรนำไปใช้กับความสัมพันธ์ทางกฎหมายต่าง ๆ ของการลงทุนระหว่างประเทศ

ระบบกฎหมายระหว่างประเทศเพื่อการลงทุนระหว่างประเทศ กฎระเบียบการลงทุนระหว่างประเทศในกฎหมายระหว่างประเทศ อยู่ในรูปแบบของข้อตกลงการลงทุนทวิภาคี กฎหมาย

การลงทุนพหุภาคีภายใต้กรอบของกลุ่มธนาคารโลกและองค์การการค้าโลก และเอกสารแนวทางเกี่ยวกับเศรษฐกิจการลงทุนระหว่างประเทศที่ออกโดยสหประชาชาติและธนาคารโลกกำหนด ดังนี้

(1) ข้อตกลงทวิภาคี การเจรจาอย่างเป็นระบบระหว่างสองประเทศในประเด็นการลงทุนและการกำหนดสิทธิและหน้าที่ของทั้งสองฝ่ายในรูปแบบของสนธิสัญญาเป็นวิธีที่ดีในการแก้ไขปัญหาความไม่สอดคล้องกันของกฎหมายควบคุมการลงทุนและข้อบังคับระหว่างประเทศ

(2) ระเบียบการลงทุนในภูมิภาค ความพยายามที่จะกำหนดกฎระเบียบการลงทุนระหว่างประเทศในระดับภูมิภาคเริ่มขึ้นตั้งแต่ช่วงสิ้นสุดสงครามโลกครั้งที่สอง นับตั้งแต่ทศวรรษ 1980 การรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจระดับภูมิภาคได้พัฒนาอย่างไม่เคยปรากฏมาก่อน และมีความก้าวหน้าที่สำคัญในการสร้างระบบกฎหมายการลงทุนระหว่างประเทศระดับภูมิภาค สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เขตการค้าเสรีอเมริกาเหนือของ Andean Group และความร่วมมือทางเศรษฐกิจเอเชียแปซิฟิก ได้จัดทำเอกสารทางกฎหมายด้านการลงทุนระดับภูมิภาคที่มีอิทธิพลบางส่วน

(3) มาตรฐานสากล การเติบโตของการลงทุนและการเพิ่มขึ้นของข้อพิพาทด้านการลงทุนทำให้ประเทศผู้ส่งออกทุนและประเทศผู้นำเข้าทุนเห็นว่าจำเป็นต้องสร้างระบบกฎหมายระหว่างประเทศร่วมกันเพื่อปรับความสัมพันธ์การลงทุนระหว่างประเทศ ประเทศผู้ส่งออกทุนองค์กรนอกภาครัฐระหว่างประเทศที่เป็นตัวแทนผลประโยชน์ของประเทศส่งออกทุน และองค์กรระหว่างประเทศระหว่างรัฐบาลได้เสนอแนะสำหรับการกำหนดรหัสการลงทุนระหว่างประเทศ การจัดตั้งระบบการรับประกันการลงทุนในหลายประเทศ และการจัดตั้งข้อพิพาทการลงทุนระหว่างประเทศและอนุสัญญาและสถาบันระหว่างประเทศ ประเทศกำลังพัฒนา ด้วยเหตุนี้ผ่านกลุ่ม 77 จึงได้เสนอ “จรรยาบรรณสำหรับบริษัทข้ามชาติ”

(4) ข้อตกลงการลงทุนขององค์การการค้าแห่งศตวรรษ WTO เป็นระบบการจัดการการค้าระหว่างประเทศที่ครอบคลุมและทั่วโลก โดยมีข้อตกลงการค้าระหว่างประเทศพหุภาคีเป็นเนื้อหาหลัก โดยมีองค์การการค้าโลกเป็นผู้ค้าประกันองค์กร และกลไกระงับข้อพิพาทของ WTO เป็นการสนับสนุน อาจเป็นระบบการค้าพหุภาคีหรือ ระบบข้อตกลงพหุภาคี วัตถุประสงค์หลักของระบบสนธิสัญญา WTO คือ การปรับการค้าโลก อย่างไรก็ตาม ในมุมมองของความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดระหว่างการค้าและการลงทุน ระบบ WTO เป็นกลุ่มของข้อตกลงพหุภาคีที่เกี่ยวข้องกับการลงทุน มีข้อตกลงการลงทุนที่สำคัญสามฉบับในองค์การการค้าโลก: ข้อตกลงว่าด้วยมาตรการการลงทุนที่เกี่ยวข้องกับการค้า (เรียกว่าข้อตกลง TRIMS) ข้อตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ

(เรียกว่า GATS) และข้อตกลงเกี่ยวกับการค้า สิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา (เรียกว่า TRIPS) ข้อตกลงเหล่านี้ได้กลายเป็นส่วนสำคัญของระบบกฎหมายระหว่างประเทศว่าด้วยการลงทุน

5) การจัดการข้อพิพาทที่เกี่ยวข้องกับการลงทุนระหว่างประเทศ

การจัดการข้อพิพาทการลงทุนระหว่างประเทศอย่างถูกต้อง เป็นมาตรการสำคัญในการปรับสภาพแวดล้อมการลงทุนระหว่างประเทศ มีระบบกฎหมายในประเทศเช่นเดียวกับระบบกฎหมายระหว่างประเทศ มีวิธีการเมืองและกฎหมายในการจัดการข้อพิพาทด้านการลงทุน มีสองวิธีในการแก้ไขข้อพิพาทด้านการลงทุนเสมอ ได้แก่ การแก้ปัญหาทางการเมืองและกฎหมายในประเทศและระหว่างประเทศ

6) การระงับข้อพิพาททางการเมืองการลงทุน

วิธีแก้ไขข้อพิพาทการลงทุนผ่านช่องทางการเมืองที่พบบ่อยที่สุดคือการไกล่เกลี่ยและการไกล่เกลี่ย แม้ว่าจะมีความแตกต่างระหว่างทฤษฎีทั้งสอง แต่ความแตกต่างของพวกเขาไม่ได้ยึดถืออย่างเคร่งครัดในทางปฏิบัติของประเทศต่าง ๆ และแนวปฏิบัติระหว่างประเทศ และบทบาทของทั้งสองก็ค่อย ๆ รวมเข้าด้วยกัน

7) แก้ไขข้อพิพาทด้วยการคุ้มครองทางการเมืองผ่านรัฐบาลของผู้ลงทุนเองเพื่อใช้ความคุ้มครองทางการเมืองหรือดำเนินการเจรจาทางการเมืองกับรัฐบาลของประเทศเจ้าบ้านหรือยื่นฟ้องระหว่างประเทศเพื่อแก้ไขข้อพิพาทด้านการลงทุน

8) การพิจารณาพิพากษาคดีข้อพิพาทการลงทุน

การพิจารณาพิพากษาคดีหมายถึงการใช้ขั้นตอนการพิจารณาคดีเพื่อให้การแก้ปัญหาผ่านศาล ตามหลักการที่เป็นที่ยอมรับในระดับสากลของกฎหมายระหว่างประเทศ หลักการของการเยียวยาภายในประเทศ เมื่อไม่มีข้อตกลงระหว่างคู่สัญญาในการแก้ไขข้อพิพาทด้านการลงทุน โดยอนุญาโตตุลาการ สามารถฟ้องร้องดำเนินคดีต่อศาลท้องถิ่นได้ อย่างไรก็ตาม การพิจารณาคดีในประเทศไม่ได้จำกัดอยู่เพียงเท่านั้น นักลงทุนยังสามารถยื่นอุทธรณ์ต่อศาลของประเทศบ้านเกิดของตนหรือประเทศที่สามได้

9) อนุญาโตตุลาการระงับข้อพิพาทการลงทุน

การใช้อนุญาโตตุลาการเพื่อแก้ไขข้อพิพาทระหว่างประเทศมีประวัติอันยาวนานและเป็นวิธีการทางกฎหมายที่มีประสิทธิผลและสมเหตุสมผล การใช้ขั้นตอนอนุญาโตตุลาการเพื่อแก้ไขข้อพิพาทด้านการลงทุนระหว่างประเทศและข้อพิพาททางการค้าอื่น ๆ ได้มีการจัดตั้งสถาบันและทำให้เป็นสากลผ่านการปฏิบัติในระยะยาว ไม่ว่าจะเป็นการจัดการอนุญาโตตุลาการเฉพาะกิจหรือการสร้างสถาบันของอนุญาโตตุลาการถาวร ซึ่งเป็นวิธีการทางกฎหมายในการจัดการข้อพิพาททางการค้าและการลงทุน ทั้งสองฝ่ายสามารถตกลงกันอย่างยุติธรรมและน่าพอใจ

10) กลไกการระงับข้อพิพาทขององค์การการค้าโลก

หลังการเจรจารอบอุรุกวัย มาตรการการลงทุนที่เกี่ยวข้องกับการค้าได้เข้าสู่ขอบเขตความสนใจขององค์การการค้าโลก ในทางปฏิบัติ ข้อพิพาทด้านการลงทุนจะได้รับการแก้ไขในกลไกการระงับข้อพิพาทของระบบ WTO ด้วย กลไกการระงับข้อพิพาทของ WTO รับประกันการทำงานปกติของระบบกฎหมายและเป็นปัจจัยหลักในการสร้างความมั่นใจในความน่าเชื่อถือและความสามารถในการคาดการณ์ของระบบการค้าพหุภาคี กฎการระงับข้อพิพาทของ WTO รวมถึงความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ และตามมาตรา VI ของความตกลงทั่วไปว่าด้วยภาษีและการค้าปี ค.ศ. 1994 (พ.ศ. 2538)

2.3 ข้อตกลงการค้าการลงทุนอาเซียน-จีน (ASEAN-China Investment Agreement)

2.3.1 ประวัติความเป็นมาของอาเซียน

ประวัติความเป็นมาของประชาคมอาเซียนก่อน อาเซียนเป็นองค์กรรวมตัวระหว่างประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ก่อตั้งเมื่อปี พ.ศ. 2510 โดยแนวคิดของ ดร.ถนัด คอมันตร์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศในสมัยนั้น ผู้นำจากภาคีสมาชิกมาประชุมที่แหลมแท่น จังหวัดชลบุรี มีเพียง 5 ประเทศ คือ สาธารณรัฐสิงคโปร์ สาธารณรัฐอินโดนีเซีย สหพันธรัฐมาเลเซีย สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ และราชอาณาจักรไทย ดร.ถนัด คอมันตร์ได้เสนอให้มีการรวมตัวสร้างเป็นสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Association of South East Asian Nation) ถูกก่อตั้งเมื่อ 8 สิงหาคม พ.ศ. 2510 มีการร่วมลงนามทั้ง 5 ประเทศ มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมความเข้าใจอันดีต่อกันระหว่างประเทศในภูมิภาค ข้างขว้างซึ่งสันติภาพ เสถียรภาพ และความมั่นคงทางการเมือง การสร้างสรรค์ความเจริญทางด้านเศรษฐกิจ การพัฒนาทางสังคม และวัฒนธรรม การกีดกันอยู่คืบบนพื้นฐานของความเสมอภาคและผลประโยชน์ร่วมกันของประเทศ

ปัจจุบันอาเซียนมีสมาชิกแล้วถึง 10 ประเทศ ได้แก่ ราชอาณาจักรไทย สาธารณรัฐอินโดนีเซีย สหพันธรัฐมาเลเซีย สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ สาธารณรัฐสิงคโปร์ (เข้าร่วมเมื่อ 8 สิงหาคม พ.ศ. 2510) และอีก 5 ประเทศเข้าร่วมภายหลัง ได้แก่ เนการา บรูไน ดารุสซาลาม สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ราชอาณาจักรกัมพูชา สมาชิกทั้ง 10 ประเทศมีจำนวนประชากรราว 600 ล้านคน¹⁷

¹⁷ asean-info.com. (2564). *อาเซียน (ASEAN)*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <http://www.asean-info.com/index.html>. [2564, 12 มกราคม].

2.3.2 สารสำคัญข้อตกลงการค้าการลงทุนอาเซียน-จีน (ASEAN-China Investment Agreement ค.ศ. 2002 (พ.ศ. 2545))

ภูมิหลังข้อตกลงว่าด้วยการลงทุนอาเซียน-จีน (ASEAN-China Investment Agreement) ความสัมพันธ์อาเซียนเริ่มต้นเมื่อนายเลียน จี เซิน รัฐมนตรีกระทรวงการต่างประเทศของสาธารณรัฐประชาชนจีน เข้าร่วมพิธีเปิดการประชุมรัฐมนตรีการต่างประเทศอาเซียนครั้งที่ 24 เมื่อ 24 กรกฎาคม พ.ศ. 2534 ที่กรุงกัวลาลัมเปอร์ ต่อมาสาธารณรัฐประชาชนจีนได้รับสถานะคู่เจรจาอย่างเต็มรูปแบบของอาเซียนใน พ.ศ. 2539

ความสัมพันธ์อาเซียน-จีน ประกอบด้วย

1) ความร่วมมือด้านการเมืองความมั่นคง

สาธารณรัฐประชาชนจีนเป็นประเทศคู่เจรจาแรกของอาเซียนที่ภาคยานุวัติสนธิสัญญามิตรภาพและความร่วมมือในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และเป็นประเทศแรกที่ลงนามในพิธีสารต่อทำสนธิสัญญาว่าด้วยการจัดตั้งเขตปลอดอาวุธนิวเคลียร์ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ อีกทั้งลงนามปฏิญญาว่าด้วยแนวปฏิบัติของภาคีในทะเลจีนใต้

2) ความร่วมมือทางเศรษฐกิจ

สาธารณรัฐประชาชนจีนเป็นประเทศคู่เจรจาแรกๆ ที่เสนอให้มีการจัดตั้งเขตการค้าเสรีกับอาเซียน เมื่อ พฤศจิกายน พ.ศ. 2545 กำหนดเป้าหมายคือ สมาชิกเก่า 5 ประเทศกับจีนรวม 6 ประเทศ ให้แล้วเสร็จในปี พ.ศ. 2553 และกับสมาชิกใหม่ 4 ประเทศ ภายในปี พ.ศ. 2558 ต่อมาทั้งสองฝ่ายได้ลงนามความตกลงว่าด้วยสินค้าและกลไกการระงับข้อพิพาทในปี พ.ศ. 2547 ความตกลงว่าด้วยการค้าและบริการในปี พ.ศ. 2550 และความตกลงว่าด้วยการลงทุนในปี พ.ศ. 2552

ในปี พ.ศ. 2554 สาธารณรัฐประชาชนจีนได้ก้าวขึ้นมาเป็นประเทศคู่ค้าอันดับ 1 ของอาเซียนในขณะที่อาเซียนเป็นคู่ค้าอันดับ 3 ของจีนรองจากกรองจากสหภาพยุโรปและสหรัฐอเมริกา นอกจากนี้ ความร่วมมือทางเศรษฐกิจยังมีการเพิ่มวงเงินสินเชื่อให้กับประเทศสมาชิกอาเซียน มีการจัดตั้งศูนย์การค้าพลคภาณี ศูนย์แสดงสินค้าอาเซียน ฯลฯ

3) ความร่วมมือด้านการพัฒนา สังคม และวัฒนธรรม

มีการร่วมมือพัฒนาในอุตสาหกรรม 11 สาขาหลัก การส่งเสริมการท่องเที่ยวและการพัฒนา โครงการต่าง ๆ เช่น การพัฒนาลุ่มแม่น้ำโขง อนุภูมิภาคเขตเศรษฐกิจอาเซียนการลงทุนโดยตรงของสาธารณรัฐประชาชนจีนในอาเซียนในปี พ.ศ. 2560 มีมูลค่ารวม 11,293.27 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ธุรกิจหลักที่ลงทุน ได้แก่ ธุรกิจพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ การโรงแรม ธุรกิจเกี่ยวข้องด้านบันเทิงและกีฬา ธุรกิจเมืองแร่และพลังงาน เป็นต้น ทั้งนี้ นโยบายใหม่เกี่ยวกับธุรกิจที่รัฐบาลจีนจะอนุมัติหรือสนับสนุนให้มีการลงทุนโดยตรงในต่างประเทศ จะต้องสอดคล้องกับยุทธศาสตร์

หรือเป้าหมายของรัฐบาลจีน โดยเฉพาะอย่างยิ่งโครงการที่เกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์หนึ่งแถบหนึ่งเส้นทาง (One belt one road)

ข้อตกลงการค้าการลงทุนอาเซียน-จีน (ASEAN-China Investment Agreement) มี 27 ข้อ คือ 1. คำนิยาม 2. วัตถุประสงค์ 3. ขอบเขตการใช้บังคับ 4. การปฏิบัติเยี่ยงคนชาติ 5. การปฏิบัติเยี่ยงคนชาติที่ได้รับความอนุเคราะห์ยิ่ง 6. มาตรการที่มีลักษณะขัดกบพันธกรณี 7. การปฏิบัติต่อการลงทุน 8. การเวนคืน 9. การชดเชยต่อความสูญเสีย 10. การโอนเงินและการส่งกลับกำไร 11. มาตรการเพื่อรักษาดุลการชำระเงิน 12. การรับช่วงสิทธิ 13. ข้อพิพาทระหว่างกลุ่มประเทศภาคี 14. ข้อพิพาทด้านการลงทุนระหว่างประเทศภาคีกับผู้ลงทุน 15. การปฏิเสธการให้สิทธิประโยชน์ 16. ข้อยกเว้นทั่วไป 17. ข้อยกเว้นด้านความมั่นคง 18. พันธกรณีอื่น ๆ 19. ความโปร่งใส 20. การส่งเสริมการลงทุน 21. การอำนวยความสะดวกทางการลงทุน 22. ข้อตกลงทางด้านสถาบัน 23. ความสัมพันธ์ความตกลงอื่น 24. การทบทวนทั่วไป 25. การแก้ไข 26. การเก็บรักษา 27. การมีผลใช้บังคับ¹⁸

2.3.3 ความตกลงเขตการค้าเสรี อาเซียน-จีน (ASEAN-China Free Trade Agreement)

1) วัตถุประสงค์

เพื่อขยายความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียน 10 ประเทศ (เนการาบรูไน ดารุสซาลาม ราชอาณาจักรกัมพูชา สาธารณรัฐอินโดนีเซีย สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว สหพันธรัฐมาเลเซีย สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ สาธารณรัฐสิงคโปร์ สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม ราชอาณาจักรไทย และสาธารณรัฐประชาชนจีน) โดยมุ่งขยายการค้าและการลงทุนระหว่างกัน เพื่อให้ประเทศภาคีความตกลงฯ มีการพัฒนาทางเศรษฐกิจ

2) มีผลบังคับใช้ 1 กันยายน พ.ศ. 2562

3) ขอบเขตของสินค้า

ประเทศสมาชิกอาเซียนและจีน จะให้สิทธิพิเศษฯ แก่สินค้าเกือบทุกรายการ ปัจจุบันยกเลิกอัตราภาษีภายใต้ ACFTA แล้วกว่าร้อยละ 90 ของรายการสินค้า หรือราว 8,000 กว่ารายการ

4) การลดหย่อนภาษี

(1) สินค้าที่นำมาเร่งลดภาษีทันที (Early Harvest)

- 1 ตุลาคม พ.ศ. 2546 ไทย-จีน พิกัด 07-08 ลดอัตราภาษีเป็น 0

- 1 มกราคม พ.ศ. 2547 อาเซียน-จีน พิกัด 01-08 ลดอัตราภาษีเป็น 0 ภายใน 3 ปี

¹⁸ ธนาคารกสิกรไทย. (2564). *บทความวิเคราะห์การลงทุนใน ASEAN Q3 2018*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <http://kasikornbank.com>. [2564, 12 มกราคม].

(2) สินค้าปกติ (Normal Track: NT) เริ่ม 20 กรกฎาคม พ.ศ. 2548 แบ่งการลดเป็น 2 ส่วน

- NT I ลดอัตราภาษีเป็น 0 ภายใน 5 ปี (สิ้นสุดเมื่อ 1 มกราคม พ.ศ. 2553)
- NT II ลดอัตราภาษีเป็น 0 ภายใน 7 ปี (สิ้นสุดเมื่อ 1 มกราคม พ.ศ. 2555)

ทั้งไทย และจีน ไม่เกินประเทศละ 150 รายการ

(3) สินค้าอ่อนไหว แบ่งการลดเป็น 2 ส่วน

- Sensitive List (SL) ลดอัตราภาษีเป็นร้อยละ 20 ในปี พ.ศ. 2555 และเหลือร้อยละ 0-5 ในปี พ.ศ. 2558

จีนมี 161 รายการ ไทยมี 242 รายการ

- Highly Sensitive List (HSL) ลดอัตราภาษีเป็นร้อยละ 50 ในปี พ.ศ. 2558 และไม่ลดลงอีก

จีนมี 100 รายการ ไทยมี 100 รายการ

5) กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิด

ผลิตภัณฑ์ที่ได้มาหรือผลิตภัณฑ์ที่ใช้วัตถุดิบภายในประเทศทั้งหมดและผลิตภัณฑ์โดยมิได้ใช้วัตถุดิบภายในประเทศภาคีอาเซียนจีน ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 40 ของราคา (Free on Board: F.O.B) ส่วนผลิตภัณฑ์ที่ผลิตขึ้นโดยมิได้ใช้วัตถุดิบที่ไม่ได้ถิ่นกำเนิด แต่มีการแปรสภาพอย่างเพียงพอในประเทศ โดยใช้หลักเกณฑ์การเปลี่ยนพิกัด¹⁹

สำหรับการลงทุน สาธารณรัฐประชาชนจีน และสมาชิกกลุ่มอาเซียนตกลงจะให้มีการส่งเสริมการลงทุน (Investment Regime) ที่แข่งขันเปิดกว้าง และมีความโปร่งใส โดยได้มีการเพิ่มเติมให้ครอบคลุมเรื่องการปกป้องการลงทุน (Protection of Investment) ด้วย ทั้งนี้ การเจรจาเปิดเสรีด้านการบริการและการลงทุนได้เริ่มต้นในปี ค.ศ. 2003 (พ.ศ. 2546) และจะให้การเจรจาเสร็จสิ้นโดยเร็วที่สุด ซึ่งสถานการณ์ล่าสุดยังไม่มีความคืบหน้าในการเจรจามากนัก เนื่องจากสาธารณรัฐประชาชนจีนไม่ได้มีความเร่งรีบในการเปิดเสรีในด้านดังกล่าวมากนัก โดยสาธารณรัฐประชาชนจีน

¹⁹ กรมการค้าต่างประเทศ. (2562). *ความตกลงเขตการค้าเสรี อาเซียน - จีน (บังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 กันยายน 2562)*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://www.dft.go.th/th-th/DFT-Service/ServiceData-Information/dft-service-data-privilege/Detail-dft-service-data-privilege/ArticleId/13447/13447ACFTA> <http://www.dft.go.th>. [2564, 12 มกราคม].

สนใจที่จะเปิดเสรีด้านการลงทุนกับประเทศสมาชิกอาเซียนใน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านอุตสาหกรรม ด้านป่าไม้ ด้านประมง ด้านเหมืองแร่ และด้านเกษตรกรรม²⁰

2.3.4 ข้อตกลงที่ครอบคลุมและก้าวหน้าสำหรับหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจภาคพื้นแปซิฟิก

(Comprehensive and Progressive Agreement for Trans-Pacific Partnership – CPTPP)

1) ความเป็นมาของข้อตกลง

ข้อตกลงนี้เป็นความตกลงทางการค้าเสรีที่ครอบคลุมในเรื่อง การค้า การบริการและการลงทุน เพื่อสร้างมาตรฐานและกฎระเบียบร่วมกันระหว่างประเทศสมาชิก ทั้งด้านการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา มาตรฐานแรงงาน กฎหมายสิ่งแวดล้อม รวมถึงกลไกแก้ไขข้อพิพาทระหว่างรัฐบาลและนักลงทุนต่างชาติ

ข้อตกลงดังกล่าวได้เริ่มต้นตั้งแต่ปี ค.ศ. 2006 (พ.ศ. 2549) ภายใต้ชื่อว่า หุ้นส่วนทางเศรษฐกิจภาคพื้นแปซิฟิก (Trans-Pacific Partnership-TPP) เดิมมีสมาชิกทั้งหมด 12 ประเทศ ต่อมาในปี ค.ศ. 2017 (พ.ศ. 2560) สหรัฐอเมริกาได้ขอลงตัวออกไป ทำให้เหลือสมาชิกเหลือเพียง 11 ประเทศ ได้แก่ ญี่ปุ่น แคนาดา เม็กซิโก เปรู ชิลี ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ สิงคโปร์ มาเลเซีย บรูไน และเวียดนาม พร้อมใช้ชื่อใหม่ว่า ข้อตกลงที่ครอบคลุมและก้าวหน้าสำหรับหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจภาคพื้นแปซิฟิก (Comprehensive and Progressive Agreement for Trans-Pacific Partnership – CPTPP) แม้ว่าการเดินทางต่อโดยไม่มีสหรัฐอเมริกา จะทำให้ขนาดเศรษฐกิจและการค้าของความตกลงดังกล่าวเล็กลงบ้าง แต่ก็ตามมาด้วยการมีกฎเกณฑ์ที่ผ่อนคลายมากขึ้นจากการที่ไม่ต้องขึ้นกับอำนาจการต่อรองของสหรัฐอเมริกาที่เป็นประเทศขนาดใหญ่

ข้อตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจภาคพื้นแปซิฟิก (Trans-Pacific Partnership-TPP) เดิมมีสมาชิกทั้งหมด 12 ประเทศ ต่อมาในปี ค.ศ. 2017 CPTPP จะเพิ่มโอกาสการส่งออกของไทยไปยังประเทศสมาชิก CPTPP โดยเฉพาะตลาดแคนาดา และเม็กซิโกที่ไทยมีสัดส่วนการส่งออกอยู่ราวร้อยละ 2 เป็นสินค้าจะพวก อาหารทะเลแปรรูป ข้าว ผลิตภัณฑ์ยาง รถยนต์และส่วนประกอบ และอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ทำให้สินค้ากลุ่มนี้มีโอกาสขยายตัวเพิ่มขึ้น

จากการที่ประเทศไทยพึ่งพิงการส่งออก-นำเข้าเป็นหนึ่งในเสาหลักเศรษฐกิจโดยมีมูลค่าสูงถึงร้อยละ 123 ของ GDP ทำให้ปัจจัยเกื้อหนุนของไทยจาก CPTPP และการที่จะเข้าร่วม CPTPP ก็จะช่วยดึงดูดการลงทุนที่ต้องการใช้ไทยเป็นฐานการผลิตเพื่อส่งออกไปยังประเทศสมาชิก CPTPP

²⁰ อักษรศรี พานิชสาส์น และคณะ. (2554). *การพัฒนายุทธศาสตร์กำลังคนและงานวิจัยเพื่อรองรับกระแสเงินกีวตัน*. รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ สถาบันระหว่างประเทศเพื่อการค้าและการพัฒนา.

2) ความสามารถทางการแข่งขัน

ข้อตกลงที่ครอบคลุมและก้าวหน้าสำหรับหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจภาคพื้นแปซิฟิก (CPTPP) จะช่วยเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันของไทย จากการปรับปรุงกฎระเบียบภายในประเทศเพื่อให้สอดคล้องกับมาตรฐานของ CPTPP ที่ได้ชื่อว่าเป็นความตกลงทางการค้าคุณภาพสูง ตัวอย่างกฎเกณฑ์ที่ CPTPP สนับสนุน ได้แก่ กฎหมายสิทธิแรงงาน การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม การสนับสนุนการแข่งขันอย่างเท่าเทียมระหว่างธุรกิจชาวท้องถิ่น และชาวต่างชาติ เป็นต้น ซึ่งการปฏิรูปกฎหมายเหล่านี้จะเป็นผลบวกกับไทยในระยะยาว

ปัจจุบัน CPTPP มีผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ หรือ “จีดีพี” ของ 11 ประเทศสมาชิกรวมกัน มูลค่ากว่า 13.5 ล้านล้านดอลลาร์สหรัฐ (415 ล้านล้านบาท) หรือร้อยละ 13 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมโลก และร้อยละ 15 ของการค้าโลก ด้วยจำนวนประชากรรวมกว่า 500 ล้านคน

การส่งออกของไทยจะขยายตัว ทั้งจากการเปิดตลาดเพิ่มเติมกับสมาชิกฯ ที่ไทยมีข้อตกลงเอฟทีเอด้วย และกับประเทศที่ไทยยังไม่มีเอฟทีเอ ชื่อเต็ม คืออะไร ด้วย คือ เม็กซิโก และแคนาดา ซึ่งสินค้าที่สมาชิกฯ อาจเปิดตลาดเพิ่มให้ไทยได้มากขึ้นกว่า เอฟทีเอ ในปัจจุบันก็มี อาทิ ข้าว ข้าวสาลี เนื้อไก่สด/แช่แข็ง ผลไม้สด/แห้ง อาหารทะเลปรุงแต่ง ยางรถยนต์ รถยนต์ และน้ำมันปิโตรเลียม อีกอย่างก็คือจะมีส่วนช่วยสร้างความเชื่อมั่นแก่นักลงทุนไทยและต่างชาติ ให้เกิดการลงทุนระหว่างกันมากขึ้น และช่วยรักษาสถานะของไทยในห่วงโซ่การผลิตภูมิภาค มีการพัฒนาเศรษฐกิจต่อเนื่องในระยะยาว

3) เป้าหมายหลักของข้อตกลง

ข้อตกลงนี้มีเป้าหมายเพื่อให้มีการค้าเสรี การบริการและการลงทุน เพื่อสร้างมาตรฐานและกฎระเบียบร่วมกัน ทั้งการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา มาตรฐานแรงงาน กฎหมายสิ่งแวดล้อม รวมถึงกลไกแก้ไขข้อพิพาทระหว่างรัฐบาลและนักลงทุน ประกอบด้วยประเด็นการค้า 30 บท เช่น การเปิดตลาดสินค้าร้อยละ 95-99 ของรายการสินค้าทั้งหมด การบริการและการลงทุน นโยบายการแข่งขัน ทรัพย์สินทางปัญญา พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ แรงงาน สิ่งแวดล้อม และการจัดซื้อจัดจ้างของรัฐ เป็นต้น²¹

4) สาระสำคัญของข้อตกลงที่ครอบคลุมและก้าวหน้าสำหรับหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจภาคพื้นแปซิฟิก (CPTPP) ประกอบด้วย 30 ข้อหลัก ดังนี้

(1) บทนำและนิยาม

(2) การค้าสินค้า

²¹ ประชาชาติธุรกิจ. (2563). *ทำความเข้าใจ CPTPP วิเคราะห์ “โอกาส” และ “ความท้าทาย”*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://www.prachachat.net/economy/news-455995>. [2564, 12 มกราคม].

- (3) กฎว่าด้วยถิ่นกำเนิดสินค้า
- (4) สินค้าสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม
- (5) พิธีการศุลกากรและการอำนวยความสะดวกทางการค้า
- (6) มาตรการเยียวยาทางการค้า
- (7) มาตรการสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช
- (8) อุปสรรคทางเทคนิคต่อการค้า
- (9) การลงทุน
- (10) การค้าบริการข้ามพรมแดน
- (11) บริการด้านการเงิน
- (12) การเข้าเมืองชั่วคราวสำหรับนักธุรกิจ
- (13) บริการโทรคมนาคม
- (14) พาณิชยอิเล็กทรอนิกส์
- (15) การจัดซื้อจัดจ้างโดยรัฐ
- (16) นโยบายการแข่งขัน
- (17) รัฐวิสาหกิจ
- (18) ทรัพย์สินทางปัญญา
- (19) แรงงาน
- (20) สิ่งแวดล้อม
- (21) ความร่วมมือและการเสริมสร้างความสามารถ
- (22) ความสามารถในการแข่งขันและการอำนวยความสะดวกด้านธุรกิจ
- (23) การพัฒนา
- (24) ธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม
- (25) ความสอดคล้องด้านกฎระเบียบ
- (26) ความโปร่งใสและการต่อต้านคอร์รัปชัน
- (27) บทบัญญัติด้านการบริหารและสถาบัน
- (28) การระงับข้อพิพาทระหว่างรัฐ
- (29) ข้อยกเว้นและบทบัญญัติทั่วไป
- (30) ข้อบทส่งท้าย

ข้อตกลงด้านการลงทุนบัญญัติไว้ในข้อ 9

ข้อ 9.1 มีกฎเกณฑ์ด้านการเปิดเสรี การส่งเสริมและอำนวยความสะดวกด้านการลงทุนที่มีมาตรฐานสูงและครอบคลุมประเด็นสำคัญต่าง ๆ อาทิ นิยามการลงทุนและนักลงทุนที่มีขอบเขตกว้าง ครอบคลุมทั้งการลงทุนทางตรงและทางอ้อม สิทธิพหุทุกประเภท สาขา และผู้มีถิ่นพำนักถาวร การปฏิบัติเยี่ยงคนชาติ การปฏิบัติเยี่ยงชาติที่ได้รับความอนุเคราะห์ยิ่ง การห้ามกำหนดเงื่อนไขในการลงทุนกับ นักลงทุน และการห้ามกำหนดเงื่อนไขด้านสัญชาติของผู้บริหาร อาวุโสและคณะกรรมการผู้บริหาร

ข้อ 9.2 ให้ความคุ้มครองการลงทุนและนักลงทุนของต่างประเทศในการเข้ามาลงทุนในประเทศภาคี และให้การคุ้มครองการลงทุนและนักลงทุนของประเทศภาคีที่ไปลงทุนในอีกประเทศภาคีบนพื้นฐานของหลักปฏิบัติสากล รวมทั้งการระงับข้อพิพาทระหว่างรัฐและเอกชน โดยเปิดโอกาสให้สามารถใช้กระบวนการอนุญาโตตุลาการระหว่างประเทศเป็นทางเลือกหนึ่งในการระงับข้อพิพาท และการให้ความคุ้มครองการลงทุนและนักลงทุนตั้งแต่ขั้นตอนก่อนการจัดตั้งธุรกิจ

ข้อ 9.3 มีการเปิดตลาดด้านการลงทุนในระดับสูงบนพื้นฐานของมาตรการในปัจจุบัน โดยสามารถสว่นมาตรการ/สาขาการลงทุนที่ขัดกับข้อกำหนดได้บนพื้นฐานของกฎหมายปัจจุบัน รวมทั้งมาตรการ/สาขาบริการที่มีความอ่อนไหวเป็นพิเศษ อาทิ มรดกทางวัฒนธรรม การให้ลงทุน สาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน/ที่เกี่ยวข้องกับชนกลุ่มน้อย/ชนพื้นบ้าน และข้อกำหนดบางประการสำหรับการลงทุนของนักลงทุนรายย่อย เป็นต้น

สรุปก็คือให้ปฏิบัติต่อนักลงทุนต่างชาติเยี่ยงคนชาติ เปิดโอกาสให้ผู้ลงทุนเลือกใช้กระบวนการระงับข้อพิพาทและมีการกำหนด²²

2.3.5 หลักการไม่เลือกปฏิบัติ (Non-discrimination)

1) การปฏิบัติอย่างชาติที่ได้รับอนุเคราะห์ยิ่ง (The Most Favoured Nation Treatment MFN) เป็นหลักการสำคัญที่สุดในการกำหนดสิทธิเกี่ยวกับเรื่องสิทธิระหว่างประเทศ สนธิสัญญาทางการค้าระหว่างประเทศ ได้ใช้หลักการนี้ตั้งแต่โบราณจนถึงปัจจุบัน ภายใต้หลัก MFN นี้ สินค้าของภาคีสัญญาจะได้รับสิทธิเท่าเทียมกับสินค้าของประเทศอื่น ๆ การปฏิบัติที่แตกต่างออกไปจะได้รับสิทธิน้อยกว่าและต้องเขียนเป็นข้อยกเว้นในสนธิสัญญา

²² ประชาชาติธุรกิจ. (2564). *สรุปสาระสำคัญของความตกลง CCTPP*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://www.prachachat.net/wp-content/uploads/>. [2564, 12 มกราคม].

2) การปฏิบัติอย่างคนชาติ (National Treatment NT) เป็นหลักการสำคัญในการให้สิทธิแก่สินค้าที่นำเข้าเท่าเทียมกับสินค้าที่ผลิตในประเทศ จะทำให้เสียภาษีน้อยลง เช่น การให้การปฏิบัติแก่คนชาติในเรื่องภาษี

ระบบสิทธิพิเศษทางภาษี (Generalized System of Preference (GSP) เป็นข้อยกเว้นของ MFN แล้ว ประเทศอุตสาหกรรมต่างเริ่มกำหนดระบบ GSP ตามวัตถุประสงค์และนโยบายของตน ระบบสิทธิพิเศษทางภาษีมักมีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ

- (1) ส่งเสริมสินค้าออกของประเทศกำลังพัฒนา ทำให้ผู้นำเข้าจากประเทศกำลังพัฒนามากขึ้น
- (2) ส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรม ประเทศพัฒนาแล้วย้ายฐานการผลิตยังประเทศกำลังพัฒนา
- (3) ส่งเสริมความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจ ช่วยประเทศกำลังพัฒนาสามารถพัฒนาเศรษฐกิจให้ดีขึ้น²³

2.4 พัฒนาการกฎหมายเกี่ยวกับการลงทุนจากต่างชาติของสาธารณรัฐประชาชนจีน

สาธารณรัฐประชาชนจีนเป็นประเทศที่มีประวัติศาสตร์อันยาวนานมีประเพณีวัฒนธรรมที่มีความเฉพาะและสืบทอดต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบันโดยมีอารยธรรมหลายด้านที่เผยแพร่มายังเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ทุกประเทศในอาเซียนต่างก็มีคนจีนอพยพเข้าไปอาศัย อยู่เป็นจำนวนมาก และได้เข้าไปทำการค้าที่เจริญรุ่งเรืองจนเป็นกลุ่มที่คุมเศรษฐกิจของบรรดาประเทศอาเซียน ดังนั้นเมื่อสาธารณรัฐประชาชนจีนได้ปรับระบบการเมืองการปกครองมาเป็น ประเทศที่ให้โอกาสแก่ประชาชนชาวจีนมากขึ้นแต่ก็ยังอยู่ภายใต้การควบคุมที่เข้มงวดของรัฐบาล สำหรับด้านเศรษฐกิจนั้นหลังจากที่นายเติ้ง เสี่ยวผิง กำหนดนโยบายเปิดประเทศและให้เปิดประเทศให้กว้างขึ้น นโยบายนี้ได้รับการดำเนินการต่อเนื่องมาถึงรัฐบาล นายสี จิ้นผิง มีการ ปรับเปลี่ยนบ้านเมืองให้ทันสมัยและส่งเสริมด้านเทคโนโลยีจนสาธารณรัฐประชาชนจีนเปลี่ยนโฉมใหม่อย่างคาดไม่ถึงว่ากลับกลายมาเป็นประเทศที่มีนวัตกรรมและเทคโนโลยีที่ล้ำกว่า ประเทศอื่น ทั้งนี้ย่อมหมายความว่าความรวมถึงเศรษฐกิจที่รุ่งเรืองจนได้ชื่อว่าเป็นประเทศมหาอำนาจด้านเทคโนโลยีและเศรษฐกิจอันดับต้นของโลกในปัจจุบัน

การพัฒนาประเทศจำเป็นต้องใช้ทุนทรัพย์เป็นงบประมาณจำนวนมากมหาศาล รวมทั้งยังต้องการประสบการณ์และเทคโนโลยีด้านการผลิตที่หวังจะให้ชาวต่างชาติได้เข้ามา

²³ ไกรจักร ชีรตยาสินันท์ และ ศักดา ธนิตกุล. อ้างแล้ว เจริญรทที่ 14.

ดำเนินกิจการในจีนด้วยการลงทุนในประเทศซึ่งก็เหมือนต่างประเทศอื่น ๆ ทั่วโลก รวมทั้งประเทศไทย ที่ต้องมีการกำหนดกฎเกณฑ์กติกาเพื่อให้นักลงทุนได้ปฏิบัติตาม กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการลงทุน ของชาวต่างชาติในสาธารณรัฐประชาชนจีนมีการปรับปรุงแก้ไขโดยการยกเลิกกฎหมายเก่าหลายฉบับ คือ

กฎหมายว่าด้วยการลงทุน คือ กฎหมายแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีนว่าด้วยกิจการร่วมค้าทุนจีน-ต่างประเทศ ค.ศ. 1979 (พ.ศ. 2522) ได้ประกาศใช้และดำเนินการ ปรับปรุงแก้ไขในปี ค.ศ. 1990 (พ.ศ. 2533) ค.ศ. 2001 (พ.ศ. 2544) และ ค.ศ. 2016 (พ.ศ. 2559) และ ยกเลิกเมื่อวันที่ 1 มกราคม ค.ศ. 2020 (พ.ศ. 2563) เพื่อให้เป็นกฎหมายที่มีความเหมาะสมและจูงใจให้ชาวต่างชาติ ได้เข้ามาลงทุนในจีน

ค.ศ. 1983 (พ.ศ. 2526) ได้ประกาศใช้และดำเนินการ “ระเบียบการบังคับใช้กฎหมายแห่ง สาธารณรัฐประชาชนจีนว่าด้วยการร่วมทุนระหว่างจีน – ต่างประเทศ” แก้ไขในปี ค.ศ. 2001 (พ.ศ. 2544) และ ค.ศ. 2014 (พ.ศ. 2557) ยกเลิกเมื่อวันที่ 1 มกราคม ค.ศ. 2020 (พ.ศ. 2563) เช่นกัน

ในปี ค.ศ. 1979 (พ.ศ. 2522) ได้ประกาศใช้ และดำเนินการ กฎหมายแห่งสาธารณรัฐ ประชาชนจีนว่าด้วยกิจการร่วมค้าทุนจีน-ต่างประเทศ แก้ไขในปี ค.ศ. 1990 (พ.ศ. 2533) ค.ศ. 2001 (พ.ศ. 2544) และ ค.ศ. 2016 (พ.ศ. 2559) และยกเลิกเมื่อวันที่ 1 มกราคม ค.ศ. 2020 (พ.ศ. 2563)

ในปี ค.ศ. 1983 (พ.ศ. 2526) ได้ประกาศใช้และดำเนินการ ระเบียบการบังคับใช้กฎหมาย แห่งสาธารณรัฐประชาชนจีนว่าด้วยการร่วมทุนระหว่างจีน – ต่างประเทศ แก้ไขในปี ค.ศ. 2001 (พ.ศ. 2543) และ ค.ศ. 2014 (พ.ศ. 2557) ยกเลิกเมื่อวันที่ 1 มกราคม ค.ศ. 2020 (พ.ศ. 2563)

ปีค.ศ. 1986 (พ.ศ. 2526) ได้ประกาศใช้และดำเนินการ กฎหมายแห่งสาธารณรัฐ ประชาชนจีนว่าด้วยวิสาหกิจที่ได้รับทุนจากต่างประเทศ แก้ไขในปี ค.ศ. 2000 (พ.ศ. 2544) และ ค.ศ. 2016 (พ.ศ. 2559) ยกเลิกเมื่อวันที่ 1 มกราคม ค.ศ. 2020 (พ.ศ. 2563)

ค.ศ. 1988 (พ.ศ. 2531) ประกาศใช้และดำเนินการ กฎหมายแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีน ว่าด้วยวิสาหกิจสหกรณ์จีน-ต่างประเทศ แก้ไขเมื่อ ค.ศ. 2000 (พ.ศ. 2543) กันยายน ค.ศ. 2016 (พ.ศ. 2559) พฤศจิกายน ค.ศ. 2016 (พ.ศ. 2559) ค.ศ. 2017 (พ.ศ. 2560) และยกเลิกเมื่อวันที่ 1 มกราคม ค.ศ. 2020 (พ.ศ. 2563)

ค.ศ. 1979 (พ.ศ. 2522) ได้ประกาศใช้และดำเนินการ กฎหมายแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีน ว่าด้วยกิจการร่วมค้าทุนจีน-ต่างประเทศ แก้ไขในปี ค.ศ. 1990 (พ.ศ. 2533) ค.ศ. 1991 (พ.ศ. 2534) และ ค.ศ. 2016 (พ.ศ. 2559) และยกเลิกเมื่อวันที่ 1 มกราคม ค.ศ. 2020 (พ.ศ. 2563)

ค.ศ. 1983 (พ.ศ. 2526) ได้ประกาศใช้และดำเนินการ "ระเบียบการบังคับใช้กฎหมายแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีนว่าด้วยการร่วมทุนระหว่างจีน - ต่างประเทศ" (แก้ไขในปี ค.ศ. 2001 (พ.ศ. 2544) และ ค.ศ. 2014 (พ.ศ. 2557) ยกเลิกเมื่อวันที่ 1 มกราคม ค.ศ. 2020) (พ.ศ. 2563)

ค.ศ. 1989 (พ.ศ. 2532) ได้ประกาศใช้และดำเนินการ กฎหมายแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีนว่าด้วยวิสาหกิจที่ได้รับทุนจากต่างประเทศ แก้ไขในปี ค.ศ. 2000 (พ.ศ. 2543) และ ค.ศ. 2016 (พ.ศ. 2559) ยกเลิกเมื่อวันที่ 1 มกราคม ค.ศ. 2020 (พ.ศ. 2563)

ค.ศ. 1988 (พ.ศ. 2531) ประกาศใช้และดำเนินการ กฎหมายแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีนว่าด้วยวิสาหกิจสหกรณ์จีน-ต่างประเทศ แก้ไขเมื่อ ค.ศ. 2000 (พ.ศ. 2543) กันยายน ค.ศ. 2016 (พ.ศ. 2559) พฤศจิกายน ค.ศ. 2016 (พ.ศ. 2559) และ ค.ศ. 2017 (พ.ศ. 2560) และยกเลิกเมื่อวันที่ 1 มกราคม ค.ศ. 2020 (พ.ศ. 2563)

ค.ศ. 1990 (พ.ศ. 2533) ประกาศใช้และดำเนินการ กฎโดยละเอียดสำหรับการบังคับใช้กฎหมาย ของสาธารณรัฐประชาชนจีนว่าด้วยวิสาหกิจที่ได้รับทุนจากต่างประเทศ แก้ไขในปี ค.ศ. 2001 (พ.ศ. 2544) และ ค.ศ. 2014 (พ.ศ. 2557) และยกเลิกเมื่อวันที่ 1 มกราคม ค.ศ. 2020 (พ.ศ. 2563)

ค.ศ. 1990 (พ.ศ. 2533) ประกาศใช้และดำเนินการ บทบัญญัติระหว่างกาลว่าด้วยระยะเวลาของการร่วมทุนสำหรับกิจการร่วมค้าหุ้นจีน-ต่างประเทศ แก้ไขในปี ค.ศ. 2001 (พ.ศ. 2544) และยกเลิกเมื่อวันที่ 1 มกราคม ค.ศ. 2020 (พ.ศ. 2563)

ค.ศ. 2016 (พ.ศ. 2559) มีมาตรการชั่วคราวสำหรับการบริหารจัดการจัดตั้งและการบันทึกการเปลี่ยนแปลงของวิสาหกิจการลงทุนต่างประเทศ แก้ไขในปี ค.ศ. 2017 (พ.ศ. 2560) และ ค.ศ. 2018 (พ.ศ. 2561) ยกเลิกเมื่อวันที่ 1 มกราคม ค.ศ. 2020 (พ.ศ. 2563)

กฎหมายและกฎต่าง ๆ ว่าด้วยการลงทุนที่กล่าวมานั้นมีการยกเลิกทุกฉบับใน วันที่ 1 มกราคม ค.ศ. 2020 (พ.ศ. 2563) แต่ให้ระยะเวลาปล่อยผ่าน 5 ปีนับแต่วันที่ประกาศ²⁴

2.5 คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนและกฎหมายส่งเสริมการลงทุนของราชอาณาจักรไทย

ประเทศไทยมีนโยบายการส่งเสริมการลงทุนโดยการระดมทุนจากต่างประเทศเพื่อเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจของไทย ดังนั้นจึงมีการตั้งคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (Board of Investment: BOI) โดยมีหลักการและเหตุผล คือ ในระหว่างสงครามโลกครั้งที่ 2 ประเทศไทย

²⁴ Li & Partners. (2563). *ประวัติ วิวัฒนาการกฎหมายการลงทุนบางส่วน*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <http://www.li-partners.com/en>. [2564, 12 มกราคม].

ต้องประสบปัญหาการขาดแคลนสินค้าอุตสาหกรรมที่จำเป็นต่อชีวิตเป็นอย่างมาก เช่น ยารักษาโรค สิ่งอุปโภคบริโภค ฯลฯ จึงมีแนวคิดที่จะสร้างอุตสาหกรรมภายในประเทศเองให้มีความมั่นคง เป็นปึกแผ่นแน่นหนา ดังนั้นภายหลังสงครามสงบ รัฐบาลจึงได้ดำเนินการโดยในระยะแรก ๆ รัฐบาลเป็นผู้บุกเบิกการลงทุนและบริหารเอง แต่ก็ไม่ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายเนื่องจากติดขัดหลายประการจากการเป็นระบบราชการ ต่อมาจึงมี “พระราชบัญญัติส่งเสริมอุตสาหกรรม พ.ศ. 2497” ขึ้น แต่บทบัญญัติที่จะส่งเสริมยังมีไม่เพียงพอประกอบกับเศรษฐกิจของประเทศตั้งแต่อดีต เป็นต้นมานั้นเป็นเศรษฐกิจการเกษตรที่ยังคงต้องพึ่งพาธรรมชาติเป็นหลัก ทำให้ผลิตภัณฑ์จะเป็นวัตถุดิบโรงงานมีไม่เพียงพอและมีไม่สม่ำเสมอ

ในปี พ.ศ. 2503 รัฐบาลจอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ เป็นรัฐบาลจากการปฏิวัติจึงมีอำนาจในการตรากฎหมายเองได้และ ได้มีเจตนาแน่วแน่ที่จะสนับสนุนให้เอกชนเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการลงทุนและบริหารงานอุตสาหกรรม จึงได้ประกาศใช้กฎหมายส่งเสริมการลงทุนขึ้นเรียกว่า “พระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุนเพื่อกิจการอุตสาหกรรม พ.ศ. 2503” จึงถือได้ว่าเป็นปี พ.ศ. 2503 เป็นปีเริ่มต้นของการอุตสาหกรรมของประเทศ และมีการบังคับใช้ พระราชบัญญัติส่งเสริมเพื่อกิจการอุตสาหกรรม ซึ่งเปรียบเสมือนเสาเอกของงานส่งเสริมการลงทุนจวบจนถึงปัจจุบัน

พระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุนเพื่อกิจการอุตสาหกรรม พ.ศ. 2503 ถือว่าเป็นแม่บทของการส่งเสริมอุตสาหกรรมในระยะต่อ ๆ มา โดยมีสาระสำคัญคือ ส่งเสริมให้เอกชนลงทุนด้านอุตสาหกรรมและรัฐให้หลักประกันว่าจะไม่โอนกิจการของเอกชนมาเป็นของรัฐ และจะไม่ประกอบกิจการขึ้นใหม่แข่งขันกับผู้ได้รับการส่งเสริม รัฐจะให้สิ่งจูงใจในด้านภาษีอากรทั้งเครื่องจักร วัตถุดิบ และภาษีรายได้ อนุญาตให้นำช่างฝีมือจากต่างประเทศเข้ามาได้ นอกเหนืออัตราควบคุมคนเข้าเมือง และให้บริษัทต่างชาติถือครองที่ดินเพื่อประกอบกิจการอุตสาหกรรมได้

ต่อมาในปี พ.ศ. 2508 ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน พ.ศ. 2505 บัญญัติให้จัดตั้ง “สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนเพื่อกิจการอุตสาหกรรม” มีสถานะเทียบเท่ากรม สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี เนื่องจากเห็นว่าการบริหารงานส่งเสริมการลงทุนในรูปแบบคณะกรรมการบริหาร ไม่มีฐานะเป็นกรมในราชการ เป็นเหตุให้เกิดความไม่สะดวกแก่การบริหารราชการ ซึ่งต่อมา รัฐบาลได้จัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนเพื่ออุตสาหกรรมขึ้นในปี พ.ศ. 2509 และในปี พ.ศ. 2511 ได้แก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายอีกครั้งหนึ่งเพื่อกำหนดให้กิจการนิคมหรือเขตอุตสาหกรรมอยู่ในข่ายได้รับการส่งเสริมการลงทุน

สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนได้รับการจัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 21 กรกฎาคม พ.ศ. 2509 ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุนเพื่อกิจการอุตสาหกรรม พ.ศ. 2508 ขึ้นเป็นหน่วยราชการในระดับกรม ขึ้นตรงต่อสำนักนายกรัฐมนตรี และมีเลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริม

การลงทุนเป็นหัวหน้าส่วนราชการ โดยในระยะแรกได้ใช้ชื่อสำนักงานว่า "สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนเพื่อกิจการอุตสาหกรรม" แม้ว่าก่อนปี พ.ศ. 2509 จะมีการบริหารงานส่งเสริมการลงทุนอยู่ก่อนแล้ว แต่กระทำในรูปคณะกรรมการ และอาศัยการยืมตัวเจ้าหน้าที่จากหน่วยราชการอื่น ๆ มาทำงาน

ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2503 เป็นต้นมา การพัฒนาอุตสาหกรรมได้เริ่มต้นขึ้นอย่างจริงจัง โรงงานทันสมัยต่าง ๆ เริ่มเกิดมากขึ้น โครงสร้างอุตสาหกรรมในช่วง 12 ปีแรกเริ่มมีการเปลี่ยนแปลง รัฐจึงเห็นสมควรให้มีการแก้ไขกฎหมายส่งเสริมการลงทุนฯ ให้มีความเหมาะสมกับสถานะเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป

เมื่อวันที่ 18 ตุลาคม พ.ศ. 2515 รัฐบาลได้ประกาศใช้ พระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุนฉบับใหม่ โดยออกเป็นประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 227 มีสาระสำคัญที่เพิ่มขึ้นคือ กำหนดสิทธิประโยชน์เพิ่มเติมแก่กิจการส่งออก และการลงทุนในส่วนภูมิภาค นอกจากนี้ได้ขยายขอบเขตเรื่องการลงทุนให้กว้างขวางกว่าเดิม โดยตัดคำว่า “เพื่อกิจการอุตสาหกรรม” ออก ดังนั้นการลงทุนจึงคลุมกว้างขวางขึ้น โดยรวมสาขาการเกษตร เหมือนแร่ และการบริการ ไว้ด้วย

เมื่อปลายปี พ.ศ. 2516 จนถึงปี พ.ศ. 2520 สถานการณ์ทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมทั้งภายในประเทศและประเทศข้างเคียงได้เปลี่ยนแปลงค่อนข้างรุนแรง ดังนั้น รัฐบาลจึงได้ปรับปรุงกฎหมายส่งเสริมการลงทุนอีกครั้ง และประกาศใช้ พระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน พ.ศ. 2520 สาระสำคัญของกฎหมายลงทุนฉบับนี้ ได้เพิ่มมาตรการด้านการจูงใจ ด้านการลงทุนเพื่อการส่งออก การคุ้มครองอุตสาหกรรมภายในประเทศมากขึ้น และเน้นเรื่องการรักษาความสะอาด และการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เป็นข้อจำกัดและอุปสรรคในการลงทุนเข้าไว้ด้วย พระราชบัญญัติฉบับนี้ มีการแก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ 2 ในปี พ.ศ. 2534 และครั้งที่ 3 ในปี พ.ศ. 2544 และได้ใช้บังคับมาจนถึงปัจจุบัน

เนื่องจากประเทศไทยมีนโยบายที่ชัดเจนในเรื่องเศรษฐกิจการอุตสาหกรรมที่เป็นแหล่งเงินได้ของประเทศอันดับหนึ่งจึงต้องพึ่งพาการลงทุนจากภาคเอกชนและชาวต่างชาติ ดังนั้น เพื่อให้การส่งเสริมการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศได้ผลมากยิ่งขึ้น คณะรัฐมนตรีได้มีมติให้จัดตั้ง “สำนักงานที่ปรึกษาฝ่ายเศรษฐกิจ (การลงทุน)” ในต่างประเทศขึ้น 2 แห่ง คือ ที่นครนิวยอร์ก สหรัฐอเมริกา และที่นครแฟรงก์เฟิร์ต สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี เพื่อทำหน้าที่โฆษณา เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ แนวทางการลงทุน บรรยายภาพการลงทุน ชักจูงให้เกิดการลงทุน และอำนวยความสะดวกให้แก่นักลงทุนต่างประเทศที่สนใจลงทุนในประเทศไทย

ปัจจุบันสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนมีสำนักงานฯ ต่างประเทศ จำนวน 7 แห่ง ได้แก่ นิวออร์ก แพรงค์เฟิร์ต โตเกียว โอซากา ปารีส เชียงไฮ้ และลอสแอนเจลิส ทำหน้าที่เผยแพร่ด้านการลงทุนและสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ

2.6 การบังคับถ่ายโอนเทคโนโลยี (Forced Technology Transfer)

การประการอุตสาหกรรมในแต่ละประเทศย่อมมีเทคโนโลยีที่ใช้ในกระบวนการผลิต ซึ่งแต่ละโรงงานอุตสาหกรรมต่างก็จะพยายามแสวงหาเทคโนโลยีใหม่ ๆ และทันสมัยอยู่เสมอ จึงมีการพัฒนาด้านเทคโนโลยี ซึ่งรัฐบาลของหลาย ๆ ประเทศต้องการที่จะได้เทคโนโลยีใหม่ ๆ จึงทำให้ต้องมีการกำหนดให้มีการถ่ายโอนเทคโนโลยี ซึ่งโดยปกติ การถ่ายโอนเทคโนโลยี ก็คือกระบวนการนำความรู้ ประสบการณ์ และเทคนิคในการผลิต บริการและจัดการ ไปถ่ายทอดจากบุคคลหรือวิสาหกิจประเทศหนึ่งไปยังบุคคลหรือวิสาหกิจไปอีกประเทศหนึ่ง ซึ่งเรียกว่า การถ่ายทอดเทคโนโลยีระหว่างประเทศ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อไปตั้งอุตสาหกรรมในอีกประเทศหนึ่ง โดยมีมาตรฐานด้านเทคโนโลยีแบบเดียวกันและลดต้นทุนการผลิต

รูปแบบการถ่ายโอนเทคโนโลยี

การถ่ายโอนเทคโนโลยีมีรูปแบบและวิธีการดำเนินการ ดังนี้

1) การว่าจ้างผู้เชี่ยวชาญจากต่างประเทศ

ประเทศกำลังพัฒนาเป็นประเทศที่อยู่ในระหว่างการพัฒนาประเทศจึงมีประสบการณ์และความรู้ด้านเทคโนโลยีที่จำกัด แต่ด้วยความจำเป็นที่ต้องมีเทคโนโลยีใหม่ ๆ และทันสมัย จึงได้ใช้วิธีการว่าจ้างผู้ชำนาญต่างประเทศเข้ามาถ่ายทอดหรือซื้อสิทธิบัตร วิธีนี้เหมาะสมสำหรับอุตสาหกรรมขนาดเล็กและขนาดกลาง

2) การทำสัญญาซื้อขายเครื่องจักร

สัญญาการซื้อขายเครื่องจักรจะมีการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตของผู้ขายที่มีหน้าที่ต้องถ่ายทอดความรู้และกระบวนการวิธีการที่จะนำเอาเทคโนโลยีของเครื่องจักรที่ซื้อมาเพื่อให้ผู้ซื้อสามารถใช้เครื่องจักรนั้นได้อย่างถูกต้องต่อการผลิตสินค้า ซึ่งก็เป็นรูปแบบหนึ่งของการถ่ายทอดเทคโนโลยี

3) การทำข้อตกลงในการรับเทคโนโลยี

เทคโนโลยีที่คิดค้นขึ้นมาได้นั้นย่อมเป็นของผู้คิดค้นซึ่งถือว่าเป็นความลับทางด้านการถ่ายทอดเทคโนโลยี ทางกฎหมายเรียกว่า สิทธิบัตร ความลับทางเทคโนโลยีที่จะอยู่กับผู้มีสิทธิคือผู้ที่คิดค้นขึ้นมาซึ่งก็ต้องใช้วิธีการจดสิทธิบัตร ดังนั้นหากผู้ใดต้องการจะรู้และนำเอาเทคโนโลยี

นั้นไปใช้ประโยชน์ก็ต้องใช้วิธีการติดต่อกับเจ้าของเทคโนโลยี เพื่อทำข้อตกลงซึ่งอาจเป็นการซื้อขายสิทธิบัตร

4) ข้อตกลงรับผิดชอบทั้งหมดแต่ละฝ่าย

เป็นข้อตกลงที่มาจากการตอบแทนจากการทำสัญญาที่อาจจะเป็นสัญญาซื้อขายหรือว่าจ้าง โดย ผู้ขายหรือผู้รับจ้างจะตอบแทนด้วยการถ่ายทอดเทคโนโลยีให้ เรียกว่าเป็น Turnkey ซึ่งเป็นผู้รู้เทคโนโลยี หรืออาจเป็นผู้ขายเทคโนโลยี ให้การปรึกษา เช่น การสร้างโรงงาน ซึ่งอาจจะมีต้นทุนสูง²⁵

สำหรับในด้านการลงทุนของชาวต่างชาตินั้นการบังคับให้ถ่ายโอนเทคโนโลยี (Forced Technology Transfer = FTT) ก็คือ การปฏิบัติที่รัฐบาลในประเทศบังคับให้ธุรกิจต่างชาติแบ่งปันเทคโนโลยีของตนเพื่อแลกถึงการเข้าตลาด เมื่อเจ้าของเทคโนโลยีต้องการเข้าถึงตลาด รัฐบาลจึงบังคับให้วิสาหกิจแบ่งปันเทคโนโลยีซึ่งรวมถึงทรัพย์สินทางปัญญา หรือให้วิสาหกิจต่างชาติร่วมทุนแล้วต่างชาติจะต้องแบ่งปันเทคโนโลยีอย่างละเอียดอ่อน²⁶

2.7 ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ของสาธารณรัฐประชาชนจีนที่เกี่ยวกับการค้าการลงทุน

สาธารณรัฐประชาชนจีนได้จัดการประชุมใหญ่เกี่ยวกับโครงสร้างของแผนห้าปีสมัยที่ 14 เพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เมื่อวันที่ 6 สิงหาคม ค.ศ. 2020 (พ.ศ. 2563) ทั้งหมดมี 65 หมวด ส่วนที่เกี่ยวกับการค้าการลงทุนอยู่ที่หมวด 13 โดยมีเนื้อหาสาระ ดังนี้

หมวด 13: การส่งเสริมระบบนวัตกรรมภายในและต่างประเทศ

ตามนวัตกรรมภายในประเทศ รัฐบาลจะประสานงานส่งเสริมการสร้างตลาดภายในประเทศที่แข็งแกร่งและเป็นประเทศการค้าและสร้างแรงโน้มถ่วงที่แข็งแกร่งขององค์ประกอบทรัพยากรทั่วโลก ส่งเสริมการพัฒนาประสานงานของอุปสงค์ภายในและภายนอก การนำเข้าและส่งออก การลงทุนจากต่างประเทศและการลงทุนจากต่างประเทศ ทั้งเร่งการบ่มเพาะความได้เปรียบใหม่ในความร่วมมือระหว่างประเทศและการแข่งขัน

ข้อ 1 ส่งเสริมการพัฒนาประสานงานนำเข้าและส่งออก

ปรับปรุงระบบควบคุมแบบบูรณาการสำหรับการค้าทั้งในและต่างประเทศ ส่งเสริมการรวมกฎหมายและข้อบังคับการค้าทั้งในและต่างประเทศ ระบบการกำกับดูแล คุณสมบัติ

²⁵ มหาวิทยาลัยรามคำแหง. (2564). *ห้องอ่านหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-books)*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <http://old-book.ru.ac.th/e-book/>. [2564, 17 มกราคม].

²⁶ ฟอร์เร็กซ์. (2564). *บังคับให้โอนเทคโนโลยี (FTT) คืออะไร?*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://www.thaifrx.com/forced-technology-transfer-ftt/>. [2564, 17 มกราคม].

การดำเนินงาน มาตรฐานคุณภาพ การตรวจสอบและกักกัน การรับรองและส่งเสริมบรรทัดฐานเดียว มาตรฐานเดียวกัน และคุณภาพเดียวกัน ลดภาษีนำเข้าและต้นทุนสถาบัน ขยายการนำเข้าสินค้า อุปโภคบริโภคคุณภาพสูง เทคโนโลยีขั้นสูง อุปกรณ์ที่สำคัญ แหล่งพลังงาน ฯลฯ และส่งเสริม การกระจายแหล่งนำเข้าที่หลากหลาย ปรับปรุงนโยบายการส่งออก ปรับปรุงคุณภาพและโครงสร้าง ของสินค้าส่งออก และเพิ่มมูลค่าเพิ่มของการส่งออกอย่างต่อเนื่อง ปรับรูปแบบตลาดต่างประเทศ ให้เหมาะสม แนะนำองค์กรให้เจาะลึกตลาดส่งออกแบบดั้งเดิม ขยายตลาดเกิดใหม่ ขยายขนาด การค้ากับประเทศเพื่อนบ้าน และทำให้ส่วนแบ่งการตลาดระหว่างประเทศมีเสถียรภาพ ส่งเสริม การเปลี่ยนแปลงและการยกระดับการค้าการประมวลผล กระบวนการสร้างการเปลี่ยนแปลงการค้า ต่างประเทศและการยกระดับพื้นฐานการควบคุมศุลกากรพิเศษ รูปแบบส่งเสริมการค้าและเครือข่าย บริการการตลาดระหว่างประเทศ เร่งการพัฒนารูปแบบใหม่ เช่น อีคอมเมิร์ซข้ามพรมแดนและ การจัดซื้อจัดจ้างในตลาดการค้า ส่งเสริมการก่อสร้างคลังสินค้าในต่างประเทศ และปกป้องห่วงโซ่ อุตสาหกรรมการค้าต่างประเทศ ห่วงโซ่อุปทานทำงานได้อย่างราบรื่น พัฒนาการค้าบริการ อย่างสร้างสรรค์ ส่งเสริมการสร้างรูปแบบเปิดสำหรับการพัฒนานวัตกรรมของการค้าบริการ และเพิ่มระดับของการค้าดิจิทัล ดำเนินโครงการบูรณาการการค้าและการลงทุน เพื่อความสำเร็จ ในการจัดนิทรรศการ เช่น งาน China International Import Expo, China Import and Export Fair และ China International Service Trade Fair

ข้อ 2 ปรับปรุงยกระดับการลงทุนระหว่างประเทศแบบสองทาง

ให้ปฏิบัติทั้งการนำเข้าและส่งออก การใช้ทรัพยากรระดับโลกและพื้นที่ตลาดอย่างมีประสิทธิภาพด้วยการลงทุนแบบสองทางในระดับสูง ปรับปรุงกลไกการรับประกันห่วงโซ่อุปทาน ของห่วงโซ่อุตสาหกรรม และส่งเสริมการปรับปรุงความสามารถในการแข่งขันของอุตสาหกรรม จะพยายามดึงดูดและใช้ทุนจากต่างประเทศ และส่งเสริมการเปิดธุรกิจที่เกี่ยวข้องอย่างเป็น ระเบียบในด้านโทรคมนาคม อินเทอร์เน็ต การศึกษา วัฒนธรรม และการรักษาพยาบาล เพิ่มประสิทธิภาพบริการการลงทุนจากต่างประเทศอย่างครอบคลุม เสริมสร้างการส่งเสริม และคุ้มครองการลงทุนจากต่างประเทศ ให้ผลการสาธิตโครงการการลงทุนต่างประเทศที่สำคัญ อย่างเต็มที่ สนับสนุนการลงทุนจากต่างประเทศในการเพิ่มการผลิตระดับกลางถึงระดับสูง เปลี่ยนแปลงการผลิตแบบดั้งเดิมที่มีเทคโนโลยีสูง และยกระดับบริการที่ทันสมัย และสาขาอื่น ๆ ตลอดจนการลงทุนในภูมิภาคกลางและภาคตะวันตก และสนับสนุนการจัดตั้งศูนย์วิจัยและพัฒนา ขององค์กรที่ได้รับทุนจากต่างประเทศ และเข้าร่วมดำเนินโครงการแผนวิทยาศาสตร์และ เทคโนโลยีแห่งชาติ ส่งเสริมการลงทุนข้ามของผลกำไรของวิสาหกิจที่ได้รับทุนจากต่างประเทศ ยึดมั่นในองค์กรหลัก คิดค้นวิธีการลงทุนในต่างประเทศ ปรับโครงสร้างและ Lay out หมายถึง.....

ของการลงทุนในต่างประเทศให้เหมาะสม และปรับปรุงความสามารถในการป้องกันความเสี่ยงและระดับรายได้ ปรับปรุงเครือข่ายบริการการผลิตในต่างประเทศและระบบการหมุนเวียน แรงพัฒนาอุตสาหกรรมการเงินระหว่างประเทศ การให้คำปรึกษา การบัญชี กฎหมายและการบริการที่มีประสิทธิภาพอื่น ๆ และส่งเสริมผลิตภัณฑ์ บริการ เทคโนโลยี ครายี่ห้อ และมาตรฐานของจีนไปสู่ระดับโลก สนับสนุนให้องค์กรต่าง ๆ รวมทั้งเข้ากับห่วงโซ่อุปทานของห่วงโซ่อุตสาหกรรมทั่วโลก และปรับปรุงความสามารถและระดับของการดำเนินงานข้ามชาติ ปรับปรุงเครือข่ายบริการการผลิตในต่างประเทศและระบบการหมุนเวียน และอุตสาหกรรมทั่วโลก และปรับปรุงความสามารถและระดับของการดำเนินงานข้ามชาติ แนะนำบริษัทต่าง ๆ ในการเสริมสร้างการจัดการ การปฏิบัติตามกฎระเบียบเพื่อป้องกันและแก้ไขความเสี่ยงต่าง ๆ เช่น การเมือง เศรษฐกิจ และความปลอดภัยในต่างประเทศ ส่งเสริมการจัดตั้งกลไกความร่วมมือด้านการลงทุนพหุภาคีและทวิภาคี ปรับปรุงนโยบายและระบบบริการเพื่อส่งเสริมและรับประกันการลงทุนในต่างประเทศ และส่งเสริมกฎหมายการลงทุนในต่างประเทศ²⁷

2.8 แผนปฏิบัติการทางยุทธศาสตร์ชาติด้านการค้าและการลงทุนของสาธารณรัฐประชาชนจีน

จากการประชุมกับผู้นำธุรกิจชาวอเมริกันที่เมืองจงหนานไห่ เมื่อวันที่ 13 ของ นายหลี่ เค่อเฉียง นายกรัฐมนตรีสาธารณรัฐประชาชนจีน ท่านได้ยืนยันที่จะเปิดสู่โลกภายนอก ซึ่งเป็นนโยบายระดับชาติขั้นพื้นฐาน นโยบายประตูของจีนเปิดสู่โลกภายนอก ก็จะเปิดกว้างขึ้น รัฐกำลังเร่งสร้างรูปแบบการพัฒนาใหม่และสร้างศักยภาพของตลาดภายในประเทศต่อไป เพื่อสนับสนุนความมั่นคงสำหรับการเติบโตทางเศรษฐกิจและการจ้างงาน อีกทั้งรัฐซึ่งมีประชากร 1.4 พันล้านคน ให้เปิดกว้างมากขึ้นและทำให้จีนเป็นนักลงทุนต่างชาติต่อไป จุดหมายสำคัญการเป็นตลาดใหญ่ของโลก รัฐจะใช้ความคิดริเริ่มในการเปิดกว้างสู่โลกภายนอก สร้างสภาพแวดล้อมทางธุรกิจที่เน้นตลาดอย่างถูกกฎหมายและเป็นสากล ส่งเสริมการปฏิรูปการกระจายอำนาจตามกฎหมาย การบริการ และสร้างสภาพแวดล้อมทางการตลาดที่บริษัททั้งในประเทศและต่างประเทศที่ได้รับการปฏิบัติด้วยการแข่งขันอย่างเสมอภาคและยุติธรรม บริษัทต่าง ๆ จากทั่วโลกยินดีที่จะเข้าร่วมการแข่งขันในจีน กระบวนการปฏิรูปการเปิดกว้าง และความทันสมัยจะทำให้บรรลุผลประโยชน์ร่วมกันทั้งสองฝ่าย

²⁷ The State Council The People's Republic Of China. (2564). *ข้อมูลจากรัฐบาลกลางสาธารณรัฐประชาชนจีน*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <http://english.www.gov.cn/>. [2564, 17 มกราคม].

นายหลี่ ชิงเคี้ยง ผู้อำนวยการการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ ให้ความมั่นใจว่าการค้าจะไม่มีอุปสรรค โดยชี้แจงว่าสาธารณรัฐประชาชนจีนจะดำเนินการหลักในสามด้านต่อไปนี้คือ

- 1) การปลดปล่อยช่องทางการตลาดและส่งเสริมผลักดันการกระจายสู่ตลาด
- 2) การทำลายจุดปิดกั้นและช่วยบูรณาการการค้าภายในประเทศและต่างประเทศ
- 3) การเพิ่มประสิทธิภาพสิ่งแวดล้อมและส่งเสริมการอำนวยความสะดวกทางการค้าเพิ่มประสิทธิภาพการกำกับดูแลที่เกี่ยวข้องกับองค์กร เพิ่มอัตราการใช้ประโยชน์ ปรับสภาพแวดล้อมทางธุรกิจให้เหมาะสม

สำหรับการรักษาเสถียรภาพการลงทุนจากต่างประเทศ นายจง ฉางซิง ผู้อำนวยการกรมการลงทุนต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์กล่าวว่าในปี พ.ศ. 2021 (พ.ศ. 2564) โดยมุ่งเน้นจะดำเนินต่อไปใน 5 ด้าน คือ

- 1) ขยายการเข้าถึงตลาดอย่างต่อเนื่อง ใช้แบบฉบับใหม่ของรายการเชิงลบ และส่งเสริมการขยายตัวของอุตสาหกรรมบริการและการพาณิชย์
- 2) เสริมสร้างการสนับสนุนนโยบายอย่างต่อเนื่องและแนะนำมาตรการใหม่เพื่อรักษาเสถียรภาพการลงทุนจากต่างประเทศในเวลาที่เหมาะสม
- 3) ปรับปรุงการก่อสร้างรูปแบบต่อไปและปรับปรุงโครงสร้างของเขตนำร่องการค้าเสรี
- 4) ยังคงเพิ่มความพยายามในการส่งเสริมและคุ้มครองการลงทุนต่างชาติ
- 5) ดำเนินการเพิ่มประสิทธิภาพของสภาพแวดล้อมการลงทุนอย่างต่อเนื่อง ดำเนินการตามกฎหมายการลงทุนของต่างประเทศในเชิงลึกยิ่งขึ้น และมุ่งมั่นที่จะสร้างสภาพแวดล้อมทางธุรกิจที่มุ่งเน้นตลาดอย่างถูกกฎหมาย และเป็นสากล²⁸

2.9 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติของไทย

2.9.1 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560-2564

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 จะยึดหลัก “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ต่อเนื่องจากแผนพัฒนาฯ ฉบับก่อนหน้า ได้กำหนดเป้าหมาย ยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาประเทศในระยะ 5 ปี ซึ่งจะเป็นแผนที่มีความสำคัญในการวางรากฐานการพัฒนาประเทศ

²⁸ ประชาชาติธุรกิจ. (2563). *นักลงทุนย้ายฐานผลิตจากจีน ไทยหรือประเทศไหนได้ประโยชน์?*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://www.prachachat.net/columns/news-502719>. [2564, 17 มกราคม].

ไปสู่สังคมที่มีความสุขอย่างมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน สอดคล้องตามยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ที่เป็นกรอบการพัฒนาประเทศในระยะยาว

ส่วนที่ 1 ภาพรวมการพัฒนาในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12

ส่วนที่ 2 การประเมินสภาพแวดล้อมการพัฒนาประเทศ

- สถานการณ์และแนวโน้มภายนอก
- สถานการณ์และแนวโน้มภายใน

ส่วนที่ 3 วัตถุประสงค์และเป้าหมายการพัฒนาในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12

ส่วนที่ 4 ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ

ยุทธศาสตร์ที่ 1 : การเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์

ยุทธศาสตร์ที่ 2 : การสร้างความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำในสังคม

ยุทธศาสตร์ที่ 3 : การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่างยั่งยืน

ยุทธศาสตร์ที่ 4 : การเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อพัฒนาอย่างยั่งยืน

ยุทธศาสตร์ที่ 5 : การเสริมสร้างความมั่นคงแห่งชาติเพื่อการพัฒนาประเทศสู่ความมั่งคั่ง

และยั่งยืน

ยุทธศาสตร์ที่ 6 : การบริหารจัดการในภาครัฐ การป้องกันการทุจริตประพฤติดมิชอบ

และธรรมาภิบาลในสังคมไทย

ยุทธศาสตร์ที่ 7 : การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์

ยุทธศาสตร์ที่ 8 : การพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัยและนวัตกรรม

ยุทธศาสตร์ที่ 9 : การพัฒนาภาคเมือง และพื้นที่เศรษฐกิจ

ยุทธศาสตร์ที่ 10 : ความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อการพัฒนา

ส่วนที่ 5 การขับเคลื่อนและติดตามประเมินผลแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12²⁹

2.9.2 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13 พ.ศ. 2565 – 2569 ส่วนที่เกี่ยวข้อง

การลงทุน

กรอบแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 ที่กำลังร่างอยู่นี้ ส่วนที่เกี่ยวข้องกับการลงทุน ตามหมวดหมู่ที่ 5 ไทยเป็นประตูการค้าการลงทุนและจุดยุทธศาสตร์ทางโลจิสติกส์ที่สำคัญของภูมิภาค ความได้เปรียบด้านภูมิรัฐศาสตร์และศักยภาพทางเศรษฐกิจของประเทศไทย และแนวโน้ม การขับเคลื่อนเศรษฐกิจบนความปกติใหม่ภายใต้แนวคิดภูมิภาคนิยม (Regionalism) ประกอบกับไทยเป็นประเทศที่มีแนวระเบียงเศรษฐกิจระดับภูมิภาคพาดผ่านมากที่สุด มีเส้นทาง

²⁹ กองนโยบายและแผน มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์. (2564). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <http://plan.bru.ac.th>. [2564, 17 กรกฎาคม].

นโยบายส่งเสริมการลงทุนตามประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนที่ 2/2557

1) ส่งเสริมการลงทุนเพื่อพัฒนาความสามารถในการแข่งขันของประเทศ โดยการส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาการสร้างสรรค์นวัตกรรม การสร้างมูลค่าเพิ่มของภาคเกษตร ภาคอุตสาหกรรม ภาคบริการ และการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ตลอดจนส่งเสริมการแข่งขันที่เป็นธรรม และการลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคม

2) ส่งเสริมกิจการที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และมีการประหยัดพลังงานหรือใช้พลังงานทดแทน เพื่อการเติบโตอย่างสมดุลและยั่งยืน

3) ส่งเสริมให้เกิดการรวมกลุ่มของการลงทุน (Cluster) ที่สอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่ และสร้างความเข้มแข็งของห่วงโซ่มูลค่า

4) ส่งเสริมการลงทุนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อเสริมสร้างเศรษฐกิจท้องถิ่นที่เกื้อกูลต่อการสร้างความมั่นคงในพื้นที่

5) ส่งเสริมการลงทุนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ โดยเฉพาะพื้นที่ชายแดนทั้งในและนอกนิคมอุตสาหกรรม เพื่อให้เกิดการเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้าน และรองรับการรวมกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

6) ส่งเสริมการลงทุนของไทยในต่างประเทศ เพื่อพัฒนาความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจไทย และเพิ่มบทบาทของประเทศไทยในเวทีโลก

ภารกิจของคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนมีดังนี้ คือ

1) เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันและอำนวยความสะดวกด้านการลงทุน
2) ให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีอากรที่จูงใจและสามารถแข่งขันกับประเทศอื่น ๆ ได้
3) ไม่กำหนดเงื่อนไขการถือหุ้นต่างชาติในอุตสาหกรรมการผลิตและในบางสาขาของอุตสาหกรรมบริการ

4) ให้ความช่วยเหลือในการยื่นขอวีซ่าและใบอนุญาตทำงานเพื่ออำนวยความสะดวกสำหรับการเข้ามาจัดตั้งและดำเนินธุรกิจของชาวต่างชาติ

5) ยกเว้นข้อจำกัดการถือครองที่ดินของชาวต่างชาติ

สรุป นโยบายส่งเสริมการลงทุนของไทยเน้นเรื่องสิ่งแวดล้อม สร้างความแข็งแกร่งของห่วงโซ่อุปทานและกระจายไปทั่วทุกภาคและชายแดน ขณะเดียวกันก็ส่งเสริมการลงทุนของไทยในต่างประเทศด้วย³¹

³¹ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน. (2564). *เป้าหมายส่งเสริมการลงทุนตามประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนที่ 2/2557*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: https://www.boi.go.th/index.php?page=what_we_do2&language=th. [2564, 17 มกราคม].

2.11 นโยบายส่งเสริมการลงทุนของสาธารณรัฐประชาชนจีน

จีนมีนโยบายส่งเสริมและดึงดูดการลงทุนจากต่างชาติ เพื่อที่จะมุ่งลดการย้ายฐานการลงทุนออกจากประเทศ นักวิเคราะห์เห็นว่ากิจการลงทุนจากต่างชาติในสาธารณรัฐประชาชนจีนมีจำนวนมากกลับมาดำเนินการผลิตแล้วหลังหยุดไปในช่วงการแพร่ระบาดของโรค COVID-19 และคาดการณ์ว่าการฟื้นตัวทางเศรษฐกิจของจีนเป็นไปอย่างมั่นคง แต่จะช้ากว่าที่คาดไว้ โดยการฟื้นตัวในภาคใต้ดีกว่าตอนเหนือของประเทศ นอกจากนี้การแพร่ระบาดของ COVID-19 อาจเป็นปัจจัยหนึ่งที่เร่งให้บริษัทต่างชาติย้ายฐานการลงทุนและห่วงโซ่การผลิตออกจากจีนได้

อย่างไรก็ดี แม้การแพร่ระบาดของโรค COVID-19 ได้ส่งผลกระทบต่อกิจการทุนต่างชาติในจีน แต่ก็ไม่ได้เกิดกระแสการย้ายถิ่นฐานออกไป และจุดเด่นของจีนในการดึงดูดทุนต่างชาติก็ยังไม่เปลี่ยนแปลง โดยนักลงทุนต่างชาติยังมองในแง่ดีสำหรับการลงทุนในจีน และเชื่อมั่นในการดำเนินธุรกิจระยะยาวในจีนจะไม่มีการเปลี่ยนแปลง นายเหมียว เหวย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศจีน ได้แถลงเมื่อวันที่ 20 พฤษภาคม พ.ศ. 2563 ว่า แม้ผลกระทบการระบาดของโรค COVID-19 ส่งผลให้จีนเผชิญกับความท้าทายในการรักษาเสถียรภาพของห่วงโซ่อุปทานและห่วงโซ่อุตสาหกรรม แต่เชื่อว่าผู้ประกอบการเหล่านั้นจะเลือกสถานที่ที่มีต้นทุนต่ำในการจัดตั้งกิจการ ซึ่งจีนเป็นตลาดใหญ่ มีแรงจูงใจสูง มีความสมบูรณ์ของระบบอุตสาหกรรมและระบบการผลิตเป็นปัจจัยที่สำคัญ ทั้งนี้ รัฐบาลจีนไม่ได้ประกาศนโยบายโดยตรงเพื่อป้องกันบริษัทต่างชาติย้ายออกโดยตรง แต่มีการออกนโยบายเพื่อส่งเสริมและดึงดูดการลงทุนจากต่างชาติอย่างต่อเนื่อง เช่น

1) สาธารณรัฐประชาชนจีนเริ่มใช้กฎหมายว่าด้วยการลงทุนจากต่างชาติ และมาตรการที่ใช้คู่กับกฎหมาย ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม ค.ศ. 2020 (พ.ศ. 2563) ซึ่งได้เพิ่มความโปร่งใสด้านการลงทุน การสนับสนุนการพัฒนากิจการต่าง ๆ ก็มีผลครอบคลุมกิจการที่ใช้เงินทุนต่างชาติอย่างเสมอภาคกับกิจการจีนตามกฎหมาย เช่น เงินทุนสนับสนุนจากรัฐบาล ที่ดิน การลดภาษีและค่าธรรมเนียม การเสนอขออนุมัติโครงการ และนโยบายเกี่ยวกับบุคลากร เป็นต้น แต่นักลงทุนบางส่วนมองว่า แม้กฎหมายใหม่อาจเป็นพัฒนาการที่ดีต่อบริษัทต่างชาติ แต่การนำไปใช้จริงโดยเฉพาะในพื้นที่ต่าง ๆ หน่วยงานระดับท้องถิ่น อาจยังต้องใช้เวลาทำความเข้าใจตัวกฎหมายใหม่และตีความต่อไป

2) เดือนมกราคม ค.ศ. 2019 (พ.ศ. 2562) สาธารณรัฐประชาชนจีนประกาศใช้มาตรการเกี่ยวกับการปรับปรุงสิ่งแวดล้อมการลงทุนให้ดีขึ้น ทำให้ยั่วยุขึ้นมาอยู่ อันดับที่ 31 จากอันดับที่ 46 ในปีที่ผ่านมา

3) ปรับลดรายการข้อจำกัด/ข้อห้ามด้านการลงทุน (negative list) อย่างต่อเนื่อง และกำลังจัดทำรายการเชิงลบ (negative list) ด้านการค้าบริการ

4) เพิ่มเขตทดลองการค้าเสรีในจีน และเร่งการสร้างท่าเรือเสรีมณฑลไห่หนาน

5) ปรับลด/ยืดเวลาการจ่ายค่าภาษี ค่าประกันสังคม และค่าเช่าสถานที่ประกอบการสำหรับบริษัทในจีน (รวมถึงบริษัททุนต่างชาติ) เนื่องจากการแพร่ระบาดของโรค COVID-19 เป็นต้น

6) กระทรวงพาณิชย์ได้ออกแนวทางเพื่อส่งเสริมการบริการกิจการต่างชาติ รวมถึงการดึงดูดการลงทุน สร้างเสถียรภาพการค้าการลงทุน และกระตุ้นการบริโภค ตลอดจนสร้างกลไกการทำงานระหว่างหน่วยงานและหน่วยงานระดับท้องถิ่นเพื่อระบุปัญหาของกิจการต่างชาติในการฟื้นฟูกิจการ

7) รัฐบาลกลางและรัฐบาลท้องถิ่นหลายแห่งออกมาตรการด้านการเงิน การคลัง ภาษี ประกันสังคม และการจ้างงานเพื่อช่วยบรรเทาผลกระทบจากการแพร่ระบาด COVID-19 โดยเฉพาะ SMEs ซึ่งนโยบายเหล่านี้ก็มีผลครอบคลุมกิจการต่างชาติด้วย และกว่าร้อยละ 90 ของกิจการต่างชาติเป็น SMEs ซึ่งส่วนมากก็ได้รับประโยชน์จากมาตรการสนับสนุนดังกล่าว

8) สภาพัฒนาการลงทุนแห่งชาติช่วยออกใบรับรองเหตุสุดวิสัย (force majeure) ให้บริษัทต่างชาติกรณีที่ไม่สามารถดำเนินการตามสัญญาหรือส่งสินค้าได้ตามเวลาสืบเนื่องจากการแพร่ระบาดโรคโควิด-19 ช่วยลดความเสียหายตามกฎหมาย ซึ่งไม่นานมานี้ได้ออกใบรับรองให้บริษัทจากสหรัฐอเมริกา และเกาหลีใต้ซึ่ง เกี่ยวข้องกับสัญญามูลค่า 7 ล้านดอลลาร์ และ 5 ล้านดอลลาร์ตามลำดับ ทั้งช่วยสนับสนุนเจรจากับคู่ค้าให้ยังดำเนินการตามสัญญาต่อไป

9) กลไกการทำงานระดับท้องถิ่นในหลายพื้นที่ช่วยสร้างความเชื่อมั่นและสนับสนุนกิจการและโครงการต่างชาติในพื้นที่ เช่น มณฑลเจียงซูตั้งกลไกการประสานงานระดับมณฑลและเมือง มณฑลกว่างตงสร้างช่องทางกลไกการติดต่อระหว่างผู้ว่าราชการมณฑลและบริษัทต่างชาตินครเซี่ยงไฮ้ส่งผู้แทนไปเยี่ยมในศูนย์บัญชาการของบริษัทต่างชาติ ซึ่งมีส่วนช่วยในการแก้ปัญหาเกี่ยวกับสิ่งจำเป็นในการด้านการระบาดโรค การกลับมาดำเนินการโลจิสติกส์และการเงิน เป็นต้น³²

³² ศูนย์ธุรกิจสัมพันธ์ กรมเศรษฐกิจระหว่างประเทศ กระทรวงการต่างประเทศ. (2564). *จีนเดินหน้านโยบายส่งเสริมและดึงดูดการลงทุนจากต่างชาติ มุ่งลดการย้ายฐานการลงทุนออกจากประเทศ*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://globthailand.com/china-04062020/>. [2564, 17 มกราคม].